

Diploma kojom Ferdinand III potvrđuje riječkim Isusovcima posjed u Kastvu

Blašković, Mirna

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:916645>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI
RIJEKA

Mirna Blašković

DIPLOMA KOJOM FERDINAND III. POTVRĐUJE RIJEČKIM ISUSOVCIMA
POSJED U KASTVU

- završni rad -

RIJEKA, 2018.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI
RIJEKA

Diploma kojom Ferdinand III. potvrđuje riječkim isusovcima posjed u Kastvu
- završni rad -

STUDIJ: Dvopredmetni studij povijesti i engleskog jezika i književnosti

AKADEMSKA GODINA: 2017/2018.

MENTOR: doc. dr. sc. Maja Ćutić Gorup

STUDENTICA: Mirna Blašković

Rijeka, rujan 2018.

Sažetak

Cilj ovog rada jest opisati diplomu Ferdinanda III. iz Carske dvorske kancelarije u Beču iz 1636. godine koristeći se metodom pomoćne povijesne znanosti diplomatike kako bi izvršili prijepis i prijevod diplome. Diplomom se isusovcima potvrđuje posjed u Kastvu. Također se daje i kratki povijesni kontekst kako bi se diploma bolje razumjela. Nakon povijesnog konteksta slijedi prijepis i prijevod diplome te analiza. U analizi se opisuju uvod, sredina i zaključak diplome. Nakon analize slijedi zaključak rada.

Ključne riječi

Družba Isusova, Ferdinand III., Ferdinand II., Isusovci, Kolegij, Ursula Tanhausen, povlastice

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Isusovci.....	4
2.1 Isusovci u Rijeci.....	4
3. Opis diplome Ferdinanda III.....	5
4. Prijepis i prijevod diplome.....	6
5. Zaključak.....	44
6. Literatura.....	45
6.1 Knjige.....	45
6.2 Neobjavljen izvor.....	45

1. Uvod

Cilj ovoga rada jest analizirati diplomu Ferdinanda III. iz Carske dvorske kancelarije u Beču iz 1636. godine kojom potvrđuje riječkim isusovcima posjed u Kastvu koristeći se metodom pomoćne povijesne znanosti diplomatike kako bi izvršili prijepis i prijevod diplome. Izvor će se također staviti u povijesni kontekst za bolje razumijevanje. Diploma se nalazi u Povijesnom i pomorskom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci te se radi o neobjavljenom izvoru. Signatura diplome jest PPMHP-KPO-PZ 359 te je pisana rukopisom na pergameni latinskim jezikom. Kao glavna poteškoća navodi se latinski jezik koji je na pojedinim djelovima bio nečitak kao i uporaba kratica u tekstu. Još jedna poteškoća bilo je navođenje nekih povijesnih ličnosti o kojima se nije moglo pronaći više podataka.

2. Isusovci

Isusovački red je utemeljio Ignacio Loyola (Bertoša, 2004., 46). Godine 1521. on se, zajedno sa šest istomišljenika, na brežuljku Montemarte u Parizu zavjetovao na pasivnu poslušnost papi (Bertoša, 2004., 46). Pravila isusovačkog reda *Formula Instituti* Loyola je izdao 1539. godine. Družbu Isusovu bulom je odobrio 1549. godine papa Pavao III. (Bertoša, 2004., 46).

2.1. Isusovci u Rijeci

U Rijeci je car Ferdinand II. pomagao u osnivanju isusovačkog reda, te je dobio potporu od općine i ljudi (Aleksić, Matoš, Korade, 1993., 155). Tako su u Rijeci isusovci dobili crkvicu sv. Roka i jednu kuću (Aleksić, Matoš, Korade, 1993., 155). Kasnije je i grofica Uršula Thonhausen pomogla isusovačkom redu tako što je 1630. riječkom kolegiju poklonila Kastav i deset tisuća forinti za izgradnju crkve i kolegija (Aleksić, Matoš, Korade, 1993., 155, 157). Tijekom prve godine upisano je 150 učenika, te se nastava izvodila na talijanskom jeziku jer su se uvođenju ilirskog jezika protivili gradski službenici koji su pretežno bili talijani (Aleksić, Matoš, Korade, 1993., 155). U riječkom kolegiju učile su se moralna teologija i filozofija (Aleksić, Matoš, Korade, 1993., 162).

U početku su osnovane isusovačke rezidencije. U riječkoj rezidenciji živjelo se siromašno iako je rezidencija imala mnogo članova (Aleksić, Matoš, Korade, 1993., 155).

U Rijeci je djelovala Kongregacija od Sedam Žalosti koja je obnavljala vjerski život i bila primjer čednosti i pobožnosti (Aleksić, Matoš, Korade, 1993., 162).

3. Opis diplome Ferdinanda III.

Diploma je pisana na latinskom jeziku na pergameni. Ova diploma ne započinje invokacijom to jest zazivanjem imena Božjeg (Stipišić, 1972., 148) već odmah započinje intitulacijom Ferdinanda III. Slijedi inskripcija u kojoj saznajemo ime i naslov destinataru (Stipišić, 1972., 148). U ovom slučaju to je Družba Isusova. Dalje se opisuje kako se Družbi potvrđuju povlastice i posjedi koje im je dao Ferdinand II. te se dalje nalazi prijepis diplome Ferdinanda II. Ona započinje intitulacijom Ferdinanda II nakon koje slijedi inskripcija u kojoj se spominje Družba Isusova koja će svojim radom pomoći za spas duša. Slijedi arenga u kojoj se izražava zašto dodijeliti nešto destinataru (Stipišić, 1972., 149). U diplomi se spominje kako se posjedi u Rijeci dodjeljuju kako bi mladi napredovali. Slijedi naracija u kojoj se spominju zasluge Družbe Isusove prva od kojih je osnivanje kolegija 1627. godine i djelovanje tog kolegija. Također se spominje i intervencija osoba koje su se zauzimale za destinataru (Stipišić, 1972., 149). Ovdje je to grofica Ursula Tanhausen koja je isusovcima poklonila deset tisuća forinti za izgradnju kolegija, te im je također poklonila Kastav. Još jedna osoba koja se zauzela za isusovce jest Dapiferi, arhiepiskop Salzburga. Slijedi dispozicija u kojoj se navodi, najčešće materijalni objekt koji se daje određenoj osobi (Stipišić, 1972., 149). U ovome slučaju Družbi Isusovoj u Rijeci se daje desetina vina, žitarica, janjadi, sa svim zakonima, pravima i običajima. Unutar diplome nalazi se sankcija koja u ovom slučaju upozorava da će svi koji se protive dobiti što zaslužuju te da se naviknu na Očeve ili da se u suprotnom povuku. Slijedi koraboracija kojom autor najavljuje sredstva i način kojima pravnom činu osigurava pravni učinak (Stipišić, 1972., 150). U ovoj diplomi javljaju se pečat, izjava da je isprava napisana te potpisi. U zaključku diplome nalazi se datacija, 31.7.1633. godine te potpisi „Ferdinandus“, „Casparus Freii“ i „Joannes Baptista Comes de Verdenberg“.

4. Prijepis i prijevod diplome

str. 1

(1) Nos Ferdinandus

Mi Ferdinand

(2) tertius

treći

(3) Diuina fauente Clementia Electus Romanorum Impera-

Božjom voljom štićen izabran rimskimcar-

(4) tor semper Augustus, ac Germaniae, Vngariae, Bohemiae Dal-

emuvijek August, Njemačke, Ugarske, Bohemije, Dal-

(5) matiae Croatiae, Sclavoniae et cetera Rex, Archidux Austriae, Dux

macije Hrvatske, Slavonije i tako daljeKralj, Nadvojvoda Austrije, Vojvoda

(6) Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Marchio Morauiae, Dux Lucem

Burgundije, Štajerske, Koruške, Kranjske, Marke Moravske, Vojvoda Luksem

(7) burgi, ac Superioris et Inferioris Silesia Wirtembergae et Tecka Princeps Sue-

burški, te Gornje i Donje Šleske Württembergae i Tecka Princ Šva-

(8) uia, Comes Habsburgi, Tyrolis, Ferretis Kyburgi et Goritia, Landgravius Al-

bije, Grof Habsburški, Tirola, Kiburga i Goriške, landgrof Al-

(9) satia, Marchio Sacri Romani Imperii Burgauia, ac Superioris et Inferioris Lu-

zasa, Marke Svetog Rimskog Carstva Burgovije, teGornje i Donje Lu-

(10) satia, Dominus Marchia, Slauonia, Portus Naonis Salinarum et cetera

žice, GospodarMarke Slavonske, Pordenona i Salina i tako dalje

(11) Ad perpetuam rei memoriam notum facimus et memoria commendamus harum

Mi stavljamo zatrajno sjećanje stvar čuvenukoja će postati poznataipovijestidatiove

(12) serielitterarum, quibus expedit Vniuersis. Cum supremi numeris a Deo Optimo Maximo

ozbiljne riječi, s kojim se izdvajaju sa svim ljudima. S pogrebnih obredabrojnih koji Bogu

najboljem najvećem

(13) nobis crediti ratiosedulo nos admoneat, ut Religiosis ac Deo dicatis personis cle-

za nas suđenje nas može pažljivo podsjetiti upozoravamo, kao i kod pobožnih osoba, a mi

možemo milost pred Bogom posvećenim osobama, i zakon o sebi

(14) menter faueamus, et ipsorum iura, libertates, et privilegia quantum in nobis est slobodama, i povlasticama koliko je veliko u nama

(15) conseruare studeamus, et Nobis pro parte Alma Societatis Iesu Collegii Flumi-želimo sačuvati, a nama prema Hranjivom djelu Družbe Isusove Kolegija Rije-

(16) nensis S.Viti exhibita fuerint coram donationis, foundationis eiusdem Collegii čkog Svetog Vida dajemo da posjeduju osobno donaciju, temelj onog istog Kolegija

(17) tum statuti et Urbarii Capitaneatus Castua privilegia et literae, ab Augustae zatim statut i urbar Kapetana Kastva povlastice i pisama, iz svetog

(18) memoriae Domino Ferdinando Secundo Romanorum Imperatore Domino et Ge-sjećanja Gospodara Ferdinanda Drugog Rimskog Cara Vladara i tvor-

(19) nitore Nostro charissimo concessa et indulta sub eo videlicet qui de verbo ca našeg dragog dopuštenog i odobrenog pod njim od riječi

(20) ad verbum sequitur tenore.

do riječi jasno tko slijedi naravno

(21) FERDINANDVS

FERDINAND

(22) Ferdinand

Ferdinand

(23) Secundus, Divina favente clementia Electus Romanorus

Drugi, Božjom Voljom štićen, izabran Rimskim

(24) Imperator semper Augustus, ac Germaniae, Vngariae, Bohemiae, Dalmatiae, carem, uvijek August Njemačke, Ugarske, Bohemije, Dalmacije,

str. 2

(1) Croatiae, Scavoniae et cetera Rex Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Bra-Hrvatske, Slavonije i tako dalje Kralj Nadvojvoda Austrije, Vojvoda Burgundije, Bra-

(2) bantiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, Marchio Moraviae Dux Lucemburgi, banta, Štajerske, Koruške, Kranjske, Moravske marke Vojvoda Luksemburški,

(3) ac Superioris et Inferioris Silesiae Wirtembergae et Teckae, Princeps Sueviae te Gornje i Donje Šleske, Württemberga i Tecka, Princ Švabije

(4) Comes Habsburgi, Tyrolis, Ferretis, Kyburgi et Goritiae Landgravius Alsatiae, Grof Habsurški, Tirolski, Feretski, Kiburški i Goriški Landgrof Alzasa,

(5) Marchio Sacri Romani Imperii Burgaviae, ac Superioris et Inferioris Lusatiae,

Marke Svetog Rimskog Carstva Burgavije, te Gornje i Donje Lužice,

(6) Dominus Marchiae, Sclavoniae, Portus Naonis et Salinarum et cetera.

Gospodar Marke, Slavonske, Pordenona i Salina i tako dalje.

(7) Ad perpetuam rei memoriam, pro nobis haeredibus et Successoribus nostris

Za trajno sjećanje, naših potomaka i nasljednika

(8) recognoscimus, declaramus, et tenore praesentium notum volumus. Quod cum prepoznajemo, proglašavamo, i rječima želimo predstaviti svrhu. Kada je

(9) Divina bonitas et providentia Nos inter tot fidei Catholicae, et Augustanostra Božja dobrotu i providnost stala između mnogih urotnika i Veličanstvene naše

(10) Domus Austria, adversa et infesta undequaque conspirantium arma, et bello- Kuće Austrijske, čije je oružje ta ista posjedovala u rat-

(11) tum tumultus, tot nihilominus Regnis et Imperio auctos seruaret incolumes, nom metežu, i pridonijela mnoge pobjede, kako bi se održali

(12) et victoriis diuinitus cumularet: nihil prius antiquiusque duxerimus conniten- Car i Carstvo: darove zahvalnosti, kao što nikad prije drevna vodstva

(13) dum, quam ut donis grati caelestibus, in eiusdem, cui tanta cura est de nobis nisu pokazala prema nebesima, s mnogo pažnje s naše strane polažemo u

(14) DEI Optimi Maximi, maiorem gloriam et cultum propagandum, non minus BOGA Najboljeg i Najvećeg, širimo štovanja za veću slavu Božju, u vrijeme

(15) belli quam pacis temporibus, totam curam impenderemus, et nostris pridem ratovanja i mira, i stojimo za primanja vjere još jako dugo vremena.

(16) caeptis insistentes, eiusdem divini Numinis intuitu, ad populi nostri salu- Za sigurnost našeg naroda,

(17) tem, totiusque Ecclesiae Catholicae incolumitatem, expulsis haeresum disse- unutar čitave Katoličke Crkve, isključujemo širenje hereze,

(18) minatoribus, erroribusquem omnibus profligatis, auitam religionem et pietatem iskopavamo sve greške pomoću njezine religije i duhovnosti

(19) quantum in nobis est revocaremus et conseruaremus. Quam ad rem cum sin- očuvavši sve što je u našoj moći da očuvamo. Zato za spas

(20) gulare nobis auxilium per Patres Societatis Iesu, corumque pro DEI gloria et ani- naših duša u Božjoj slavi, Oci Družbe Isusove neka nam

(21) marum salute indefessoslabores adferri posse, tum externa, tum domestica svojim trudom i radom pomognu, te zbog kućnog

(22) experientia edocti confideremus: Serenissimi Coroli Archiducis pientissima iskustva potvrđujemo i dopuštamo

(23) recordationis, Parentis nostri charissimi caepta prosecuti, venerandae Societatis svakom od naših oca isto. Časni Institut

(24) Iesu Institutum in omnibus approbantes, admittentes, et confirmantes Družbe Isusoveu svemu odobren, priznaje i potvrđujeih sa svim

(25) iisdem Patribus, in singulis nostris haereditariis Provinciis Collegia Domosque našim domovima da su učilišta u nasljednim Provincijama

str. 3

(1) fundauimus. Quorum iam dictis laudatissimis laboribus et doctrina, osnovana. Mi smo ih već dali božanstvu najslavniji trud i znanje,

(2) sanctaque conuersatione, actum iuuentutis tum populi instructione, agen- kao i sveti način života, a spretnost heretika je potom dovela mlade

(3) dique etiam cum haereticis dexteritate, breui maximo nostro gaudio uidimus u svome uputstvu i stavovima, ukratko na najveću našu radost vidjesmo

(4) haeresim attritam et profligatam, reuocatam in populo antiquam pietatem, et hereza je teško i uvelike napredovala, među ljudima i drevne pobožnosti i

(5) Christianos mores, inductam diuina Sacramenta obeuntium frequentiam, Ca- Kršćanskom običaju, kako je Bog uveo Sakramentima slušanjem u glavnoj skupštini.

(6) nobis Religiosorum, in multis collapsa, concurrente exipsorum Gymnasiis be- Generalno platno vjernika, je u mnogim stvarima palo dolje, onako kako su bili odgojeni

(7) neinstitutata et erudita iuuentute refloruisse, et tam Ecclesiis pene desti- u svojoj mladosti, iz vlastite crkve, u svojim školama, a sada je gotovo lišeno sredstava

(8) tutis de optimis et doctissimis pastoribus, et curatoribus animarum, quam Cu- a riječi kojima su bili obdareni neki od najboljih pastira, i mudraca, bile su dane

(9) riis et tribunalibus nostris de uirorum doctorum et sapientum copia affatim esse na sudu heroja za kojih je jasno da su ih koristili iz vlastite

(10) prospectum. Vt autem hoc bonum latius propagaretur eoque ubi maxima institu- perspektive. Činilo nam se kako oni trebaju ovu bitnu

(11) enda iuuentutis, populi atquem cleri uigeret necessitas. Visum est nobis eosdem instituciju, zbog toga da bi mladi napredovali. Ta ista

(12) Societatis Iesu Patres, ad maris littora in Ciuitatem nostram Fluminis S. Viti Družba Isusova, na obali mora, u Gradu našem Rijeci Svetog Vida

(13) inducere quo Liburniae, Istriae, Dalmatiaetali subsidio et bono prouisum esset,

u kojoj su Liburnija, Istra, Dalmacija ponosne na takvu pomoć i dobro u njima,

(14) prout defacto eos anno millesimo sexcentesimo, uigesimo septimo nostra autho-
od godine tisuću šesto, dvadeset sedme. Zbog želja

(15) ritate et ex eiusdem ciuitatis, desiderio ac postulatione, magna populi congratulatio-
i zahtjeva države, mi smo dodijelili pomoć od samoga početka i dobili smo najviše čestitki,

(16) ne induximus, ipsisque oportuna collegio inchoando auxilia contulimus. Quae acceden-
ubrzo nakon otvorenja kolegija. Zatim,

(17) te deinde, Illustri et Magnifica, deuota nobis dilecta Vrsula Comite de Tanhausen,
pomoću slavne i drage nam Ursule Grofice od Tanhausena,

(18) nata libera Baronissa de Hollnegg viduanobis annuentibus et collaudantibus,
rođene slobodne Barunice Hollnegga koja nam je osnovala

(19) in solidam fundationem deducta sunt. Quam fundationem Vuniuersam, ut perpetuis
njenim pohvalama čvrste temelje. Kako temelj opće Crkve, na stalnu

(20) futuris temporibus, ad maiorem DEI gloriam constans et imperturbata vigeat no-
slavu nesmetano radi cvjetanja u sva buduća vremena, na veću slavu BOŽJU tako

(21) stra Caesarea et Archiducali autoritate confirmare decrevimus, prout etiam de
autoritet Najvojvode Carstva, de

(22) facto, hisce patentibus litteris confirmamus. ~ CVM igitur Patrum habita-
facto potvrđuju otvorenim pismima. Od kada su povlastice potvrđene,

(23) tioni in ciuitate Fluminis, sedes necessaria imprimis esset, opus fuit iis oportuno ipso
oci sjede u gradu Rijeci, te su dobili prikladna mjesta za

(24) rum exercitiis loco, aliquas domos et fundum ad situm Templi, Scholarum et Colegii
vježbanje i za njihov rad na mjestu Kršćanske Škole,

(25) coemere. Cui situi cum annexa esset una cum exiguo hortulo, Ecclesiola seu Sacel-
kapela s malim vrtom te

str. 4

(1) lum Trium Regum, quod Religiosus deuotus nobis dilectus. F Joannes de Fredi
tri male crkve, koje su također posvećene našem voljenom. F Joannes Fredi

(2) Minorum conuentualium Sti Francisci Commissarius generalis cum iure Patro-
Konventualacem Svetog Franje Glavnim povjerenikom s pravom na Patronata

(3) natus acquisiuerat, a Fideli nobis dilecto Francisco Chnensichnostro consiliario et
primanje, za vjernog našeg voljenog Francisco Chnesich našeg savjetnika i

(4) Tersati capitaneo actum est cum eodem F. Joanne, interueniente Nobili, fideli nobis
Trsatskog kapetana koji djeluje s istim F. Joanne, intervencija Plemenita, za vjernog našeg

(5) dilecto Stephano de Ruuere Libero Barone, nostro consiliario, camerario, et Fluminis voljenog Stephano de Ruuere Slobodnog Baruna, našeg savjetnika, komornika, i Riječkog
(6) Capitaneo, atque in hac causa nostro Commissario, ui dati sub die quarta Augusti Kapetana, i u ovom slučaju naš Povjerenik, koji je imenovan pod četvrtim danom Augusta
(7) anno Millesimo Sexcentesimo vigesimo nono (attento in Patribus societatis com godine Tisuću Šesto dvadeset i devete (imajući u vidu Očevi družbe opće dobro
(8) muni bono et quod dictus F. Fredi ea conditione expressa a'nobis in eam ciuitatem zajednice i zbog spomenutog F. Fredijasa tim dogovorom za nas različitim od „za nas
(9) admissus esset ad hospitium suo ordini fundandum, ne quippiam patribus societatis u tu zajednicu mogao biti primljen prema gostoprimstvu prema njegovom odgovoru koji zahtijeva uspostavu, da ne bi bilo tko sa očevima družbe
(10) IESV prius illuca' nobis destinatis praiudicaretur) ut illud Sacellum cum hortulo ISUSOVE ranije odlučio objaviti) to je Kapelakada je suradnja
(11) societati cederet. Quod ille uice eius Sacelli, per praefatum nostrum commissarium urodila plodom. Koje je imao kao predstavnik njegove Kapele, spomenuti naš povjerenik
(12) in possessionem Ecclesiae Santi Michaelis in eadem ciuitate nostra autoritate u posjedu Crkve Svetog Mihaela u istome gradu naša vlast je
(13) translatus, libenter praestitit, sic tamen ut patribus societatis solum sacellum cum hor premještena, rado posudila, to je jedina družba sa kapelom u vrtu,
(14) tulo, per soluto huius pretio, et illius melioramentis cederet: non autem ius patrona- izvedba ove cijene, i da dođe do napretka: nema pravo patronata,
(15) tus, nec caeteros redditus eiusdem sacelli cum quibus etiam sibi obligationes omnes niti ostatak zakupa kapele čak i da sam od svih obveza
(16) et quaecunque onera annexa sacello, iuri patronatus, et quibuscunque redditibus vezanih uz kapelu, pravo patronata, i bilo kakvih zakupnina
(17) illius reseruauit, ac in se et ordinem suum recepit. Qua de re praesente nostro rezerviranih, on ima svoje zvanje prijatno. U tom smislu u nazočnosti našeg
(18) commissario, inter honorabilem devotum nobis dilectum P. Georgium Forro so- povjerenika, između čovjeka predane ljubavi prema nama naš voljeni P. Georgium Forro
(19) cietatis prouincialem, et ipsum F. Joannem de Fredi commissarium nomine društvo provincijsko, i F. Joannem de Fredi povjerenik ime
(20) sua religionis intercessit solennis transactio et instrumentum, sub die septi- njihove religije nije se miješalo sa formalnih dogovorom i sredstvima, pod sedmim
(21) ma decembris, anno millesimo, sexcentesimo vigesimo nono. Quod deinde

danom prosinca, godine tisuću, šesto dvadeset devete. Sljedeći redoviti

(22) religiosus deuotus nobis dilectus F. Joannes Bap: de Ferrania commissario

voljeni odani član našeg voljenog F. Joannes Baptista de Ferrania Visokog

(23) generalis minorum conventualium, praecedentis successor, per omnia approbavit

povjerenika konventalcima, nasljednik prethodno spomenutog, sve odobrenog

(24) et ratificavit sibi et suo ordinia societate plene satisfactum esse testatus,

i potvrđeni njegov red je u potpunosti zadovoljan s njim,

(25) et solenni instrumento sub die octava nouembris, anno millesimo sexcentesimo

i pod formalnim uvjetima osmog dana u studenom, godine tisuću šesto

str. 5

(1) trigesimo primo. Quam transactionem et instrumenta, nos harum tenore

trideset prve. Kako dogovor i sredstva, ovih uvjeta

(2) ac si de verbo ad verbum hic insererentur, quo ad praedicta approbantes, lau-

i ako je od riječi do riječi ovo umetnuto, spomenuto odobrenje, hva-

(3) dantes, et confirmantes, omnesque defectus si qui in ipsis, et ipsorum executione

ljenje, i potvrđivanje, sva ukinuća ako itko od njih počini, i njihovo izvršenje

(4) intercessissent, attento communi bono, absoluta autoritate et protestate nostra

zaustavi, imajući u vidu opće dobro, naš apsolutni autoritet opskrbio je

(5) supplentes. Volumus et decernimus, ut nequem praefati Fratres Conventuales, neque

svjedočenjem. Naša je volja i proglas, ne bi trebalo biti prethodno spomenute Braće

Konventalaca, ili

(6) Franciscus Cnesich, eiusque heredes, nec denique quieunque alius super praedicti

Franciscus Cnesicha, njegovih nasljednika, ni konačno svi koji prethodno navedenu

(7) Sacelli et hortuli possessione, omni onere soluta et libera, ullis temporibus patres

Kapelu i vrtove žele posjedovati, svaki teret slobodan i jasan, u bilo koje vrijeme očeva

(8) societatis, quocunque praetextu molestare, aut quomodolibet requirere audeant

družbe, bilo kakvo pravljenje da se gnjavi, ili u bilo kojoj mjeri traži

(9) et praesumant.

i riskira.

(10) Deinde cum idem Templi Scholarum et Collegii situs, adiaceat muro interiori

Zatim kad je ista Kršćanska Škola i Kolegij sagrađen, leži pored zida unutarnjeg

(11) Ciuitatis, eiusque Pomerio uulgo Barbacano, intra extimum murum ciuitatis con-

Grada, i Pomerio to je uobičajen Barbakan, u okviru najudaljenijeg zida grada

(12) tento, comprehensa portula in Barbacano, et turri veteri Socol dicta multo

sadržan, zahvaćen za vrata Barbakana, i kula starog Sokola mnogo više

(13) tempore aCiuitatis excubiis deserta et derelicta: eiusdemque ciuitatis Magi-

vremena grad gleda napuštena i osamljena: i njezini građani Magistrat

(14) stratus et consilium, petitioni Patrum annuens, sub die duodecima Nouembris

i vijeće, zatražili od Očeva pristanak, dana dvanaestog Studenog

(15) anno Millesimo Sexcentesimo trigesimo primo sese declarauerit, quantum ad ipsum et
Ius

Godine Tisuću Šesto trideset prve da je on sam proglasio da, za njega i s obzirom na Pravo

(16) Ciuitatis attinet, si noster accederet consensus, cedere Patribus non solum ut pos

Građansko, ako dođu blizu suglasnosti, Očevi neće samo dati

(17) sint fabricae suae adiungere et incorporare eandem turrim murosque ciuitatis (quod

Svoje radionice udružiti i inkorporirati istu kulu i zidine grada (što

(18) alias illie per totam circum Ciuitatem Ciuium domibus commune est) uerum eti-

inače sve okružuju Grada Građane kuće zajednice) ali isto

(19) am ne amplius modo et futuris temporibus (pro maiori scilicet religiosae illic Pa-

oni više ne mogu dalje širiti i u budućim dobima (za većinu bez sumnje religiozna tamo

(20) trum quietis assecuratione) in ea turri excubiae ordinariae haberentur. Nos

Očeva leži zaštita) u kuli straža obična zaposjeda. Mi

(21) huic Magistratus et consilii oblationi, nec non Patrum petitioni benigne an-

moramo Magistrate i vijećnike ponuditi, kao i od Očeva zatražiti dobrohotna

(22) nuentes, consentimus imo absolute volumus et ultro decernimus non solum Pa-

sredstva, pristajemo sa sigurnošću apsolutno želimo i zapravo određujemo ne samo

(23) tres posse suae fabricae praefatos muros ac turrim incorporare, usibusque suis, pro-

Očevi mogu svoje radionice navedene zidove i kulu inkorporirati, in njihovo iskustvo,

(24) ut commodum fuerit adaptare, sed etiam barbicano, cum priuata ad illum et

kao pogodnost to prilagoditi, ali i barbakan, privatan za njega i

(25) hortulum in ea situm portula sub clausura Collegii perpetuo ac libere uti, hor-

vrt u kojem se nalaze mala vrata samostana Kolegija za trajnu upotrebu i sa slobodom,
str. 6

(1) tulumque in eo colere, claudere, ac possidere. Excubias vero sine vigilias tam ci-

Vrt u kojem se moli, zatvara, i boravi. Bez tereta nadgledanja naših

(2) uitati quam Capitaneo nostro in praefata turri Socol (nisi Ciuitati certum bellum

građana kao Kapetan u prethodno spomenutoj kuli Sokol (osim ako Gradu siguran rat

(3) imminens aliud suaderet, quo casu omnia publico bono seruire debeant) perpetuo

prijeti drugi preporuče, u kojem slučaju građani dobro služiti moraju) uvijek

(4) inter dicimus, ut nullus illic nocturnam, diurnamque Patrum quietem inter turbare možemo reći, tako da nitko nije bio u noći, usudio se među Očevima tišinu

(5) praesumat, adeo ut tam turrim cum muris et barbacano, districtu Colegii, sub sola eius prekinuti, u tolikoj mjeri da kada su kula i barbakan zidova, distrikt Kolegija, njegovi pod samo svoj

(6) clauae et clausura comprehendendi velimus. Ad auxilium vero fabricae eiusdem ključ i bravu zatvoreni željom. Za pomoć radionicama od

(7) templi Scholarum et Colegii. Nos sub die quinta Januarii Anno millesimo Sexcesimo trige-

Kršćanske Škole i Kolegija. Mi smo petog dana Siječnja u godini tisuću šesto trideset prve

(8) simo Viennae, ac deinde Graecii, sub die uingesima secunda Junii eiusdem anni iisdem u Beču, a zatim kod Grka, dvadeset drugog Lipnja iste godine

(9) Patribus Societatis ex Dacio nostro lignorum ibidem de tempore in tempus subministra- isti Očevi Družbe izvan Dacije naše drvo tamo s vremena na vrijeme davali

(10) ri mandauimus (prout hactenus aliis illic Religiosis Ordinibus pro eorum fabricis u ruke (i prema drugima tamo Vjerskog Reda što smo obrani njihove radione

(11) fecimus)omnis generis lignamina ad absolutam fabricam necessaria. Hoc ipsum učinili) materijal od raznog drva za stvari potrebne potpuno. Ovo stanje

(12) tenore praesentium, non solum denouo concedimus, explicamus, et confirmamus, sed predstavlja se, ne samo da ponovo dozvoli, objasni i potvrdi, ali

(13) etiam Camerae Nostrae interioris Austriae, nec non Syluarum in foro Julii Praefectis, i Komore Naše unutarnje Austrije, kao i Šume na javnim mjestima Lipnja Župan,

(14) caeterisque officialibus, ac specialiter etiam nostris Felonii seu Dacii lignorum Flu- i drugi visoki službenici, posebice čak i među našima Delikti ili ako drva iz Dacije

(15) mine Exactoribus, praecipimus et mandamus, eosque exhortamur ut hanc nostram Riječki Majstori, naredili i zapovijedili, potaknuti su da se našem

(16) seriam voluntatem, pro tam pio, et adeo intuitu communis regionum illarum boni zajedništvu na snazi volje, za tako sveto, i tako sa općim pregledom tih područja

(17) utili opere, diligenter, serio, ac syncere exequantur, ad nitanturque consideratis Dacii rada vrlo pažljivo, ozbiljno, i iskreno izvršiti, pokušati uzeti u obzir da će Dačke

(18) viribus et fabricae necessitate, ita mature prospicere et cum patribus conuenire ut snage i materijale potrebne, dovoljno rano kako bi osigurao i složio se da

(19) de tempore in tempus ex ipso Dacii loco gratis et ex nostra munificentia, ipsis tam

s vremena na vrijeme iz iste Dacije slobodno i bez naše darežljivosti, oni

(20) trabes fabricae oportuna quam asses subministrentur. Neque ullus imposterum augrede tkanine kojima su daske ukrašene. Niti bi se itko u budućnosti usudio

(21) deat hanc nostram piam et seriam voluntatem, quomodolibet aliter interpretari.

ovu našu pobožnost i ozbiljnu volju, tumačiti na bilo koji drugi način.

(22) Non obstantibus in contrarium quibuscunque quocunque tempore.

Bez obzira na bilo šta suprotno u bilo koje vrijeme.

(23) Iam vero Supradictum Collegii, Templi Scholarum, atque etiam subiecti Collegio

Sada vidite navedenog Fakulteta, Kršćanske Škole, pa čak i predmete Fakulteta

(24) studentium Seminarii sine conuictus districtum, ac fundum totum, domosque et učenike Sjemeništa bez strogog društva, i cijela imanja, i na kućama i

(25) aedificia in eo contenta, comprehensis hortulis domesticis, et hortis sen vincis vilzgradama koje su u njima sadržane, obuhvaćeni s domaćim vrtovima, i vrtovima nadmašiti str. 7

(1) lisque suburbanis, ipsorum usui et recreationi destinatis, nostro atque haeredum successu gradove ili predgrađa, njihova korištenje za rekreaciju namijenjeno za vas, nas, nasljednike

(2) sorumque nostrorum nomine in perpetuum autoritate nostra summa liberamus, naših krajeva, zauvijek ćemo osloboditi naše ime od ropstva,

(3) atque eximimus ab omnibus omnino seruitutibus stenris praestationibus tributis, exai dalje osloboditi svih od plaćanja određenog poreza, drugih po-

(4) ctionibus, aliisue quibusuis obligationibus, et grauaminibus, ac ipsum Collegium toreza, nekih od svojih obveza, i tereta, i da Kolegij

(5) tum et Seminarium sine Conuictum cum omnibus ad ea pertinentibus libera stacijeli i Sjemenište bez Konvikta sa svima koji pripadaju njima sami odlučuju

(6) tuimus et decernimus. Et ut DEO famulantes ac studentes ibidem possint stui proglašavaju. Također poslušni studenti koji služe BOGU istovremeno neka imaju

(7) diosius ministeriis suis, nec non studiis et officiis vacare diuinis, sub nostram promogućnost postati Njegovi predani i strastveni svećenici, pod našom za-

(8) tectioem loca praedicta recipimus, cum personis et aliis ad ea spectantibus compresshitom zaslužuju biti spomenuta mjesta, zajedno sa osobama drugima i promatračima

(9) hensis eorum seruatoribus, et res procurantibus ac bona administrantibus, tam intus njihovim slugama, i stvar upravljanja i dobru vladavinu, kako iznutra

(10) quam extra habitantibus, nec ulli sine Magistratui Fluminis in specie, sine cui tako izvana svim naseljenima, a nikoga bez Magistrata Rijeke posebno, uz sav

(11) cunque alteri, cuiuscunque sit praeminentiae, et autoritatis, ullum ius in loca prae autoritet i moć, zakonom već spomenutim mjestima

(12) dicta et personas relinquimus: imo volumus omnino ut eadem loca et personae i osobama ostavljamo: točnije namjeravamo u potpunosti ista mjesta i članove

(13) societatis, ea immunitate gaudeant et libertate, qua omnes aliae Domus Religiosae Družbe, da uživaju u privilegiju i slobodi, sve druge Kuće Religijske

(14) ui Canonum Sacrorum, et Juri Ciuilis constitutionum gaudent, ita ut hanc koje Kanone Svete, i Pravo Građansko ustavno uživaju, oni koji

(15) libertatem violantes in easdem plane poenas incidant in quas inciderent, si slobodu krše spadaju pod istu razinu sankcije u koju će pasti, ako se

(16) tale quidpiam in aliqua alia domo Religiosa et privilegiata commisissent. tako nešto u bilo kojoj drugoj kući Religijskoj i privilegiranoj dogodi.

(17) Ad corporalem vero Patrum sustentationem quod attinet. Nos cum eos mittere Prema istinitoj Očevoj potpori koja nam je donesena. Njome je poslana

(18) in eam ciuitatem destinassemus, anno Millesimo sexcentesimo vigesimo quinto u našem gradu podrška, godine Tiuću šesto dvadeset pete

(19) decimas nostras ciuitatis et teritorii Fluminis, prius per nostros et antecessoru plaćati desetinu našem gradu i teritoriju Riječkom, prvo od naših i predaka

(20) nostrum Exactores, tum per alios quibus subinde ad tempus in usum fructum naših Poreznika, kao i drugih koji povremeno koriste

(21) elocationem, aut pignus debantur, velut ultimo per supradictum Stephanum de ili se obvezuju, kao posljednji gore navedenog Stefana della

(22) Ruuere Liberum Baronem administratas, iisdem Patribus Societatis Jesv ex mo-Rovere Slobodnog Baruna administracije, istih Očeva Družbe Isusove je na svoju

(23) tu proprio ad fundationem illius collegii gratiose contulimus, et super hoc donati- ruku osnovicu tom kolegiju milostivo dodijelio, i s obzirom na dar

(24) onis nostrae litteras sub die decima Martii hoc anno Millesimo Sexcentesimo naših riječi na deseti dan Ožujka ove godine Tisuću Šesto

(25) Trigesimo tertio confectas cum Sigilli nostri appensione, et manus propriae sub- Trideset treće završava sa Pečatom našim stavljenim, i rukom njegovom potpisi

str. 8

(1) scriptione iisdem tradidimus. Quibus litteris et modo explicatius harum teno- ovi dostavljeni. Ove riječi i ovo se može objasniti njihovim dospijećem

(2) re et vigore notum facimus et declaramus animo deliberato et matura consi-

i snagom mi obaviještavamo i proglašavamo promišljeno i zrelo razmatranje

(3) deratione praedictis Patribus Societatis Iesv a nobis donatas esse, ipsosque ui huiusque Očevi Družbe Isusove su nam dali, napraviti

(4) donationis nostrae defacto legitime possidere ciuitatis et territorii Fluminis Sancti donaciju našem de facto zakonitom posjedovanju grada i teritorija Riječkog Svetog

(5) Viti, Decimas vini, frumenti, agnorum, cum omnibus illis iuribus et consuetudinibus. Desetine vina, žita, janjadi, sa svima njima prava i običaji,

(6) nibus, exemptionibus, privilegiis, libertatibus, praerogatiuis, praeminentiis, domini-privilegije, slobode, prednosti, važnosti, za vlast

(7) natus ac Urbarii iuribus illudque conficiendi et ordinandi potestate et autoritatis i Urbare prava da se napravi dominij i naprave se mjere za moć i autoritet,

(8) te, ac quibus cunque competentibus, iuri et consuetudini Decimali illarum circum te gdje bilo koji prikladni, zakoni i običaji Desetni oko tih

(9) partium, velut in contiguo Capitaneatu Castuae et Comitatu Pisini in summa cum krajeva, kao i kod susjednog Kapetana Kastva i Pazinske Knežije ukratko sa

(10) omnibus illis, quae de iure et aequitate et consuetudine eo spectant, vel spectasse cognovimus, svima njima, određena prava i jednakosti i naviku gledanja njega, ili je znano da su gledali

(11) scantur aut cognosci unquam poterunt, quaeque Nos et antecessores nostri in illis ili otkrili u neko vrijeme da će moći, Mi smo imali i prethodnici naši smo imali,

(12) habuerunt, vel habuisse cognoscerentur, nullo penitus excepto utpote quos ratione earum ili imali razloga poznavati, nikakvu razliku nezasluženu

(13) Decimarum loco nostro ponimus, et in ius nostrum plene substituimus. Volentes et Porez ovdje naš koristi, i pravo je u potpunosti izmijenjeno. Želimo i

(14) decernentes, ut supra dicto modo dictum Collegium et Patres Societatis, ea omnia proglašavamo, kao što smo već rekli Kolegij i Očevi Družbe, i te stvari

(15) libere et pleno iure, tanquam veri et legitimi Domini perpetuis futuris temporibus slobodne i po vlastitom pravu, kao legitimni Gospodari u svim budućim vremenima

(16) possideant, et de iis tanquam de propriis bonis disponere possint, iisque utantur, fruantur, uzimaju u posjed, i oni kako bi za njihovo dobro urediti mogli, i koristiti, pridnositi,

(17) et gaudeant, absque ulla nostra, nostrorum haeredum, posterorum, et cuiuscunque ratione i uživati, bez ikoga od nas, naših nasljednika, potomaka, i kojegod razloga

(18) nostri interpositione, interturbatione ac impedimento. ~ Porro sequentia circa naše posredovanje, narušavanje i sprečavanje. Štoviše slijedeći prethodno

(19) praefatas Decimas, ex antiqua et autentica Ferdinandi primi, felicis recordationis a ui

spomenute Poreze, iz starog i legitimnog dokumenta Ferdinanda prvog, prethodnika
(20) nostri charissimi instructione et mandato, ad earum decimarum exactores
našeg dragog upute i mandat, njima platiti porezniku
(21) extracta in specie hic inserimus, eaque huic Societatis IESV Collegio accommodata in
izvući u obliku umetaka, i za Družbe ISUSOVE Kolegij prilagođen na
(22) sequentem modum obseruari praecipimus, decernimus et declaramus. Videlicet.
sljedeći način napominjemo naređujemo, proglašavamo i objavljujemo. To je jasno.
(23) Quandoquidem oportuit Regiam Maiestatem (scilicet praefatuni Avum
Budući da je Njegovo Veličanstvo (bez sumnje njegov djed bio je
(24) nostrum Ferdinandum primum) lite agere cumaliquibus ciuibus, sacerdotibus et
naš Ferdinand prvi) zbog spora sa nekim građanima, svećenicima i
(25) Fraternitatibus Fluminis, qui aliquot annis nolebant pendere decimas, et sua Maie-
Bratstvima Riječkim, nekoliko godina jer nisu htjeli plaćati porez, i njegovo Veličanstvo
str. 9

(1) stas lite euicit, ita ut imposterum Flumine nemo manserit liber a decimis (exce-
povrativši tužbu, tako da u budućnosti u Rijeci nitko ne bude slobodan desetine (osim
(2) ptis tune temporis Raunocheris Zechneris et oberburgeris ratione vincarum quas
u to vrijeme Raunocheris Zechneris koji prevladava prirodu višeg građanina i
(3) haereditauerant a suis maioribus, quod ipsum etiam illis illic expirantibus iam dudum
nasljeđuje njegove prethodnike, koji već su dugo mrtvi
(4) expirauit ita ut defacto nullae tales vinea liberae agnoscantur) ideo decernimus et
kao da se de facto ne priznaje slobodna loza) tako određujemo i
(5) declaramus, ac volumus iam ab omnibus omnino in ciuitate et territorio Flumi-
proglašavamo, mi želimo dalje od svih, u potpunosti u gradu i teritoriju Riječkom
(6) nis decimas exigi, nec debere haberi ullius respectum. Nulli liceat quidpiam
desetinu sakupljati, ili u dugu držati bez poštovanja. Nije dopušteno spriječavati
(7) de quacunq̄ue decima dare sacerdotibus seu clericis Capituli Fluminis, aut Fratribus
bilo kakvo destine davanje svećenicima Reda Riječkog, ili Braći
(8) S. Augustini, aut cuicunque praeterquam ad manus Collegii Societatis Jesv ibidem, sub
Svetog Augusta, ili što god drugo za rad Kolegija Družbe Isusove u tom trenutku, sankcija
(9) poena librarum decem pecuniae, toties quoties, sicut quondam nostrae camerae ita
od deset zlatnika, toliko često, kao što se naše prostorije sad smatraju
(10) nunc pendendarum collegio et praetera poena castigationis in corpore per Nostrum
kolegijem i dodatna kazna unutar sankcije za Naše

(11) loci Capitaneum. Et sub eadem poena ac insuper soluendi duplicatam decimam, ne-
 mjesto Kapetana. Štovišedvostruki iznos poreza se plaća, nitko
 (12) mo audeat vendere aut exponere ad vendendum vinum, ante persolutam veram
 se ne usudi prodati za veću cijenu ili riskirati za prodaju vina, prije obavljanja prave
 (13) et iustam decimam, nec loco decimae vini debeat dari pecunia. Fratribus
 i pravedne desetine, ili umjesto desetine vina trebalo bi se dati novac. Bratstvu
 (14) S. Augustini et Capitulo Fluminis, ac sacerdotibus et clericis ipsius prohibi-
 Svetog Augusta i Redu Riječkome, i svećenicima i kleru je zabranjeno
 (15) tum sit sub graui disgratia nostrae Maiestatis et castigatione, ne accipiant aut reci-
 pod najtežom sramotom našeg Veličanstva i kaznom, ne smiju prihvatiti
 (16) piant ullam decimam, sed tempore debito, debeant mittere suos sacristanos, ad con-
 ili mogu primiti desetinu, ali u vrijeme, pošalju svojeg kapelana, za postaviti
 (17) stitum a Collegio Societatis Jesv ibidem et (prout ab antiquis) ad laborare, ut
 u Kolegij Družbe Isusove tamo i (kao od starine) da radi, da
 (18) portetur in Cellarium Collegii tota decima, et denique suam partem ex manibus Colle-
 nosi u Skladište Kolegija svu desetinu, i ukratko iz ruku vlastitog udjela Kolegija
 (19) gii expectare. Decima frumenti, usque ad festum S. Andreae, ab omnibus per-
 čekati. Desetinu žita, na blagdan Svetog Andrije, iz svega
 (20) solvenda est, secus faciens aut in fraude deprehensus, caedat in poenam libra-
 izvesti treba, ili drukčije prijevaru otkriti, oduzeti kao kaznu libara
 (21) rum quinque pecuniae, sicut quondam pro nostra camera ita modo pro collegio.
 pet, u korist naše komore dakle za kolegij.
 (22) Plebano Fluminis de decima frumenti ex toto cumulo dentur duae eius loci
 Svećenici Riječki desetinu žita iz cijelog mnoštva daju dvije s tog mjesta i
 (23) mensurae, (vulgo stara sine starichi) tritici et quatuor mixturae et unus
 mjere, (uglavnom ostaju bez starichi) pšenice i četiri mješavine i jedno
 (24) agnellus. Deinde fiat diuisio et duae partes proueniant Collegio Societatis tertia
 janje. Nakon podjele i dvije trećine riznice Kolegija Družbe trećina
 (25) Fratribus S. Augustini. Conuentus S Hieronimi ibidem, quarta Capitulo
 Bratstva Svetog Augusta. Samostan Svetog Jeronima na isti način, četvrtina Reda
 str. 10

(1) Sacerdotum eiusdem Ciuitatis. Decima vini Collegii Societatis hoc modo et
 Svećenika iz istog Grada. Desetina vina Kolegija Družbe biti će
 (2) ordine vendatur. Die prima Martii Collegium curabit, per praeconem Ciuitatis,

samo prodavano. Prvog Ožujka Kolegij se brine, za objavljivanje Gradu,

(3) proclamari publice in tota Ciuitate, quod die prima Aprilis exponetur venale
 proglašavati javno u cijelome Gradu, i prvog Travnja za prodaju nuditi

(4) vinum decimae, et si post diemultimum Martii aliquis repertus fuerit siue Ci-
 vina litre, i ako je posljednjeg dana u Ožujku netko otkrio Građanina ili

(5) uis sine exterus, qui venderet aut foras daret vinum, illi statim debeat sine
 stranca bez, dajte onima koji prodaju vino, odmah trebaju bez

(6) ulla gratia vinum accipi, sicut quondam in nostram Cameram, ita modo in Colle-
 ikakve milosti vino uzeti, samo jednom u našim Redovima, na ovaj način u Kolegiju

(7) gium Societatis, eidemque Collegio debeat solvere poenam librarum quinquaginta pe-
 Družbe, rečeno je da Kolegij mora platiti kaznu od pedeset libara novca,

(8) cuniae, iuxta antiquam consuetudinem et qui talem quempiam accusauerit, eidem
 prema drevnom običaju i tako da svi od optuženih, moraju

(9) dandae librae decem, isque tenendus in secreto. Vinum autem hoc Decimae, sicut hac
 platiti deset libara, sačuvana je tajnost. Ovo vino je Desetina, jer je to

(10) tenus ab antiquo, uendi volumus communi Ciuitatis mensura, ab omni dacio
 iz davnine, prodali smo običnim Građanima dio, od svih najmanje

(11) et onere exemptum tanquam ius nostri Domini repraesentans, totum, prout etiam
 i teret je uklonjen naša prava Dominija predstavlja, u cijelosti, od

(12) ab antiquo hucusque aequali precio eoque a P. Rectore Collegii constituto. Penes
 davnine do sad imaju jednaku vrijednost i P. Rektor Kolegija je ustanovljen. U rukama

(13) quem P Rectorem, et ipsi substitutos, uti quondam penes exactores nostros, decla-
 P Rektora, i oni zamijenjeni, kao što sam i ja bio u rukama naših tlačitelja, proglašavamo

(14) ramus et esse volumus, perpetuum liberum ius, pretii suo iudicio competentis,
 i želimo imati, pravo da budemo zauvijek slobodni, vrijednost njegove odluke kompetentne,

(15) et maximi quo potest, imponendi vino vendendo. Praeco et officiales (ut vocant)
 i najveće od kojih, se može nametnuti da se prodaje vino. Vjesnik i službenici (kako se
 nazivaju)

(16) Ciuitatis, sicut in praedictorum executione, et quibus cunque aliis ratione harum
 Gradski, kao izvršenje navedenog, i gdje bilo tko drugi

(17) decimarum subseruire exactoribus Camerae nostrae tenebantur, ita nunc vi
 plaća te više poreznike Reda našeg poznatog, tako sada prema

(18) iurium Collegio cessorum volumus et praecipimus ut operam suam Collegio con-
 zakonu Kolegija želimo posvetiti i upozoriti na trud njihovog Kolegija obično

(19) sueta mercede contenti praestare debeant, nec ullus Magistratus illos in illa praecijenom moraju biti zadovoljni koju ponude, niti iti jedan Magistrat s njima

(20) standa impedire possit aut praesumat. Quare insuper praecipimus, et mandautvrđuje prepreku ili pretpostavlja. Zašto uz to narediti, i zapovijediti

(21) mus Magistratibus nostris in specie Ciuitatis Fluminis Capitaneo Vicario Magistratima našim u Gradu Rijeci Kapetan Župnik

(22) et Iudicibus, ut in praefatis omnibus, praedictos Patres Societatis Jesv nro i Suci, tako da svi spomenuti, ranije spomenute Očeve Družbe Isusove brojne

(23) nomine et autoritate manuteneant, iuuent, ac defendant, nihilque contra praeu imenu i vlast treba podržati, pomoći, i braniti, ništa protiv Desetina

(24) fatas Decimas et earum iura in nouare, nec eas ullo modo aliqua in re de nouo prefekta i njihovih prava u novome, nije da ove mogu u iti jednom pogledu,

(25) aggrauare praesumant, vel aggruari permittant, utpote quos eadem qua pogoršati, ili dopustiti da se pogorša, to jest s kojima imamo zajednički

str. 11

(1) nos et Antecessores nostri frui sumus exemptione et praerogatiua gaudejezik i Preci naši su uživali u imunitetu i privilegiju se radovali

(2) re volumus et declaramus. Promittimus demum et etiam obligamus, određujemo i proglašavamo. Obećajemo onda i obvezujemo se,

(3) Nos haeredes ac posteros nostros, ipsos Patres et ipsorum posteros, penes praediMi smo nasljednici boljitka našeg, oni Očevi i njihov budući naraštaj, sa spomenutim

(4) ctam Decimarum donationem, et supradicta omnia gratiose manutene Desetinama kao dar, i održavanjem i obranom svega

(5) ac defendere. Nostris hisce subsidiis, nobis annuentibus, consentientibus gore navedenog. Ova naša sredstva, mi se slažemo, pristajemo

(6) et laudantibus, accessit eadem Nostra Ciuitas et Communitas Flu- i odobravamo, dolazak u Naš Grad iste Zajednice Rijeke

(7) minis S. Viti, quae solenni et publico Instrumento, sub die Secunda Octo- Svetog Vida, koji je uobičajen i za javnost Instrument, dana Drugog Listopada.

(8) bris. Anni Millesimi Sexcentesimi vigesimi Septimi, iisdem Patribus resigna- Godine Tisuću Šesto dvadeset Sedme, isti Očevo su napustili

(9) uit et renunciauit Ecclesiam Diui Rochi in Ciuitate sitam, cum omnibus eius- i odrekli se Crkve Svetog Roka u Gradu smještene, sa svim istim

(10) dem bonis et pertinentiis, ubiuis existentibus, quamuis valde exiguis, et quae nec

dobrima i pripadnostima, svugdje postoje, iako vrlo malo, i koji nema

(11) Altaris lumini alendo sufficient, renunciando eis ius quod dicta communitas

Oltar svjetlosti dovoljno, odriču se prava koja je spomenuta zajednica

(12) habebat in dicta Ecclesia. Consignavit et renunciauit ultra persolutum

imala nad Crkvom. Zapisalo se također i odreklo daljnjeg plaćanja

(13) pretium unius hortuli, domum Ludiliterarii eiusdem Communitatis, cum Cella

cijene jednog od vrtova, kuće Ludilitarata te Zajednice, sa Podrumom

(14) vinaria, sub dicta domo existente, quam domum et Cellam possint ipsi Patres pro

vina, ispod spomenute kuće, i kuću i Podrum mogu Očevi za

(15) beneficio Collegii vendere, alienare, donare, et permutare, prout defacto permuta-

boljitak Kolegija prodati, prepustiti, pokloniti, i zamijeniti, kao de facto promijenjeni,

(16) runt, cum alia domo intra situm designati Collegii posita Insuperque ex Dacio vini,

sa drugom kućom koja će predstavljati Kolegij postavljeni Uz to iz Dacije vino,

(17) quo Ciuitas pro publicis oneribus, ac praecipie Magistratus, et Scholarum sum-

u Grad za javni teret, i također davati Magistratima, i Škola troškove

(18) ptibus sustinendis, ex nostra concessione fruitur, nobis consentientibus as-

podržava, iz naših povlastica korist, mi smo pristali dodijeliti,

(19) signavit, et promisit durante Collegio florenos ducentos annuatim in pe-

i obećali tijekom Kolegija dva forinta godišnje

(20) cunia numerata soluendos in fine cuiuslibet trimestris, incipiendi die Un-

u gotovini pri kraju svaka tri mjeseca, na Jedanaesti dan u početku

(21) decima Nouembris iuxta consuetudinem prouentuum dictae Communitatis

Studenog prema običaju prihoda spomenute Zajednice

(22) quorum in fine cuiuslibet trimestris sunt floreni quinquaginta. Hanc prae-

od kojih na kraju bilo kojeg trimestra bude pedeset forinti. Ova prethodno

(23) fatam resignationem, renunciationem dictae Ecclesiae, domus, pecuniae et

spomenuta ostavka, odricanje takozvane Crkve, kuće, novca za

(24) stipendii, sinul etiam praedictae domus commutationem, approbamus, confir-

plāće, također spomenuto loše ponašanje u istoj kući, odobravamo, potvrđujemo,

(25) mamus, fundationi eiusdem Collegii incorporamus, et irreuocabilem esse

u temelj Kolegija uklapamo, i neopozivo mi

str. 12

(1) decernimus, statuimus, et declaramus sublata omni protestate et facultate

proglašavamo, odlučujemo, i objavljujemo da je izdignut na sve i znatno

(2) tam praedictae communitati, quam cuicumque Magistratui, et cuiuis alteri quoznad kapaciteta zajednice, od bilo kojih Magistrata, i bilo kojih drugih

(3) cunque praetextu, reuocandi, repetendi, aut quodcunque ius in ea praetendendi. izlika, opoziva, ponavljanja, ili što god se navodi.

(4) In cuius rei finem, si qui in praedictorum resignatione, renunciatione ac denique Na kraju, ako spomenuta ostavka, i napokon odricanje gore

(5) in ipso praefato Instrumento intercessissent defectus, eosdem nos absoluta au-spomenutog Instrumenta stavlja veto na grešku, imamo istu apsolutnu vlast,

(6) thoritae, et potestate numera Casarea Supplemus. Praeterea uelut in praefata i izbor brojnih Casarea Supplemus. Nadalje kao i u spomenutoj

(7) resignatione et Instrumento, ratione Praedictorum nulla a Patribus obliga-ostavci i Instrumentu, gore navedeni Propovijednici bez Očeva obvezu

(8) tio praeterquam Instituti Societatis et Regula S. Ignatii exigitur ita cum insu-uz Institut Družbe i Brigu Svetog Ignacija kada je potrebno

(9) per nobis constet ex ordinariis suis exercitiis, ac in defessis pro Ecclesia Dei štoviše utvrdili smo iz ordinarija njihovo obučavanje, i u ime iscrpljenih za Crkvu Božju

(10) et salute animarumlaboribus abunde si quae talia essent, ac multo maiora i spasenje duša njihovih napora obilnih ako je sve tako, i puno veću

(11) compensare declaramus, im o absolute volumus, illos omnino ab omni et naknadu proglašavamo, dapače mi bi apsolutno, u potpunosti od svih i

(12) quacunque alia, praeter Instituti sui, obligatione, et onere esse liberos tam quo u drugim slučajevima, osim Instituta njihovog, zahtijevali, i teret tako da dijeca

(13) ad Scholas, quam quo ad dictam Ecclesiam, nihilque tale a quouis cuiuscunque sit au-mogu ići u Školu, kako prethodno spomenuta Crkva, i ništa uopće kroz ikakav takav

(14) thoritatis, conditionis et potestatis, ui donatorum siue quocunque alio praete-
autoritet, uspostava i i moć, silina donatora ili bilo koga drugoga uopće pod

(15) xtu, iis posse in poni aut abiis exigi. Et quia experimentum docet parumstabi-
izlikom, da se riješi te slobode. Pokušaj pokazuje da može biti malo

(16) le ac permanens esse posse, quod pendet ab eiusmodi Magistratibus, qui tam sae-
jači i stabilniji, ovisi o tome kakvi su Magistrati, oni bi se često

(17) pe mutantur, tamque late per genus prope omne ciuium uagantur ut non de esse
mijenjali, široko rasprostranjeni u smislu klase bliski svim građanima tako da ne posrnu,

(18) possint, sicut defacto non defuerunt, qui in stata praedicti stipendii solutione
kao što de facto nisu zaboravljeni, oni koji su plaćali spomenuti podvig

(19) Pres (Patres) morentur molestent, ac impedire conentur. Nos eorundem Patrum quieti (Očevi) ostaje neprijatan, te nastoji sprječavati. Mi ostali Očevi ne bi
(20) et indemnitati consulentes ac prospicientes, matura consideratione, et iudicio trebali pretrpjeti nikakav gubitak ako se konzultiramo, zrelo razmotrimo, i uspostavimo
(21) statuimus et decernimus, simulque serio praecipimus Camerlengis et Executori- i odlučimo, istovremeno ozbiljno preporučiti Kardinala i Izvršitelja
(22) bus praedicti Dacii uini, ut diebus constitutis ita certo et infallibiliter Patribusque prae- spomenutog vina iz Dacije, tako da sa strane Očevi
(23) fatam pecuniam in ipso Collegio deponant, nulla ulteriori ad hoc requisita ullius autho- stave spomenutu svotu novca u danima osnivanja Kolegija, bez daljnjih zahtjeva prema
(24) ritate vel mandato, ut si id minus fecerint, a Iudicibus et Magistratu poenis com- autoritetu ili mandatu, tako da ako nije što učiniti, od Sudaca i Magistrata bi trebali
(25) petentibus ad officium praestandum cogi debeant, atque tam Iudices quam Camer- biti primorani činiti svoju dužnost zbog prikladnih sankcija, i tako za Suce i Kardinala
(26) lengi et Exactores omnes et singuli super hoc de damno peripsorum moram i Izvršitelja sve gore navedeno je gubitak njihovog odugovlačenja
str. 13

(1) vel aliam culpam illato in propriis Collegio teneantur. Insuper ut praedictae fundati- ili nekog drugog prekršaja dužnosti u svom Kolegiju.

Uz spomenuti

(2) onis indemnitati, perfectius consulamus et prospiciamus, si contingeret quacunque gubitak temelja, za pružanje bolje sigurnosti, u slučaju da se nešto dogodi

(3) ex causa Ciuitatem Fluminis praedicto Dacii vini beneficio, per Nos aut Successores iz bilo kojeg razloga Grad Rijeka beneficije od spomenutog vina iz Dacije, za Nas i Nasljednike

(4) Nostros quomodolibet priuari, volumus et declaramus ratione praedictorum ducen- Naše bez obzira koliko su zakinuti, proglašavamo spomenute dvije stotine

(5) torum florenorum iisdem Patribus nihil posse nec debere praeiudicari. florena tih Očeva da ništa ne može biti pristrano.

(6) Quia autem supra dicta omnia Collegio ad alendum tantum personarum numeru, Zato što Kolegij ima sve gore navedene stvari plaća se samo broj osoba,

(7) quanto pro Scholis, templo, excursionem in auxilium eius populi ac uicinarum re- za Školu, hram, darovane susjednim regijama za pomoć njihovim ljudima,

(8) gionum, et denique pro ipsorum functionibus, commode obeundis opus est, minime suffi-

napokon za iste funkcije, koje dobro obavljaju svoj posao, su jedva

(9) unt, et perexigua sunt: supradicta Vrsula Comes de Tanhausen Lib. Bar. de

dovoljne, i malobrojne: spomenuta Ursula Grofica od Tanhausena Slobodna Barunica

(10) Holnegg vidua ex propria deuotione, et DEI instinctu, simul etiam ex ipsius Con-
Holnegg udovica velike pobožnosti, i BOŽJEG duha, u isto vrijeme u skladu sa njenim

(11) iugis Balthasaris Comititis de Tanhausen, nostri quondam intimi Consiliarii Came-
Mužem Baltazarom Grofom od Tanhausena, našeg bivšeg intimnog Savjeta Sobnog

(12) rarii et Prouinciarum ac Principatum nostrarum Interiorum Austriacorum

i Provincijar i Vladar naš Unutarnjo Austrijski

(13) haereditarii supremi, venationum Praefecti, haereditarii etiam Archiepiscopatus
službenik najviši, čak je i Arhiepiskop

(14) Salisburgensis Dapiferi desiderio, voluntate, et petitione etiam testamento consi-
Salzburga Dapiferi, željan, voljan, i peticija će se zapečatiti

(15) gnata ex propriis ad ipsammet, et nullum alium spectantibus bonis, et facultatibusque,
prema pravome i bilo koja druga važna dobra, i fakultetima,

(16) dum bona ipsi valetudo uigeret, et earum facultatum et bonorum penes ipsam ple-
dok dobra sama cvijetaju, i fakulteti i sredstva unutar potpunog

(17) na et libera potestas esset, ad DEI omnipotentis, eisusque SS. Matris et omnium
i slobodnog autoriteta, uz BOGA svemogućeg, njegovu Svetu Majku i svih

(18) Sanctorum honorem, pro sua suorumque maiorum, et liberorum salute, ac praecipue
Svetih čast, u ime njihovih predaka, i spasenja djece, a posebno zbog

(19) boni publici incremento eidem Inclita Societati, ob ipsius singulariter laudabile
rasta javnog dobra isto se tako vraća Družba, zbog njihovog jedinstvena i

(20) utileque Institutum et maximam diligentiam, suumque erga ipsam Societatem
korisnog Instituta i čestitog, njegove predanosti Družbi i

(21) singularem affectum, in animum induxit praefectum Collegium Fluminense
velike pažnje, za nju koja je usadila jedinstveno mišljenje spomenuti Kolegij Riječki

(22) in statum perfectum erigere, collatis ad fabricae initium in situm coemendum
podignut je u savršenog stanju, u odnosu na početni položaj radnika koji su ga stvarali

(23) impensis florenorum decem millibus, tum ad sustentationem et solidam
za desetke tisuća florena, kao i za podršku i čvrst

(24) foundationem liberaliter, plene nulloque excepto aut reseruato, Dominium et Ca-

temelj slobodan, bez iznimke, Vlasnik i

(25) pitaneatum Castuae illi penes Flumen S. Viti situm, cum omnibus et singulis
Kapetan Kastva u rukama Rijeka Svetog Vida, sa svim,
str. 14

(1) eo spectantibus locis, oppidis, iuribus, et e Collegii Iudenburgensis ceui
mjerodavnim mjestima, gradovima, pravima, i Kologij u Judenbrugu

(2) (ob locorum distantiam minus utile, minusque commodum erat) fundatione
koji je zbog svoje udaljenosti imao manju i malenu korist, je temelj

(3) quam una cumpfato coniuge suo anno Millesimo Sexcentesimo vigesimo quin-
koji je zajedno s gore navedenim prisegnuo godine Tisuću Šesto dvadeset i pete

(4) to ipsamet fecerat, paulo ante nobis annuentibus, et cum consensu Honorabilis P.
napravljen, s našim dopuštenjem, uz suglasnost Prečasnog P.

(5) Mutii Vitellesci eiusdem Societati Praepositi Generalis, per ipsam intercedente
Mutio Vitelleschija Generala Družbe, koji je zahvaljujući

(6) compensatione quadraginta duorum millium florenorum extractum, iterumque
naknadi od četrdeset i dvije tisuće florena, opet

(7) liberum et absolutum, eidem Collegio Fluminensi cessit, tradidit et appropria-
slobodni i savršeni, Kologij Riječki usvojio i kojem je dostavljeno.

(8) uit. Defiderans solummodo templum Collegio illic erigendum, cum erectum fu-
Naša želja je cijelom svijetu predstaviti zgradu Kologija, koja je

(9) erit in honorem Beatissimae Virginis Mariae consecrati, et gloriosissimam Dei
u čast Blažene Djevice Marije posvećena, i slavnu luku koja je od Majke

(10) Matrem, in eius Patronam eligi. Nullatenus intendens, propter hanc funda-
Božje izabrana. Ni na koji način, se ne namjeravaju ovalj temelj,

(11) tionem, ulla in re Societatem aggrauare, aut in aliquo, quod ipsius laudabile
u Družbi, a to je pohvalno, ili u nekim drugim

(12) Institutum non compoxit et obligare. Liberum etiam relinquens Societati
Institutima odricati te su se obvezali. Slobodan je Družbe

(13) Dominium, et Capitaneatum Castuae, ubi in singulare bonum eiusdem Colle-
Gospodar, i Kapetan Kastva, koji je dobar pojedinac i Kologiju

(14) gii id cederet, in pecuniam conuertere, aut aliter alienare, dum modo (quod
daje isti prinos, koji pretvara u novac, kojeg je otuđio, ili na neki drugi način osigurao (isto

(15) nostris eiusdem Dominii cessionis et donationis litteris cautum est)nobis et
s našim Gospodarem i donacijama je obazriv) nama i

(16) nostris haeredibus ac Successoribus, primae in emptione partes, pro eodem pre-
našim Nasljednicima, prvi u kupnji dijelova, za istu

(17) tio quo alii vellent emere offerantur. Nunquam vero hanc foundationem
cijenu koji žele kupiti darove. Nikad ovo nije bio temelj

(18) alterare, seu minuere, sed potius augere istudque Collegium in suum statum
umanjivanja, baš suprotno, želeći promicati povećati sredstvo Kolegija i njegovu nadu

(19) et perfectionem promouere cupiens, ac omnimode sperans suos haeredes et suc-
koja ima vlastito stanje uma, da njegovi nasljednici

(20) cessores hoc opus et hanc suam piam intentionem, non minus prosecutores
obavljaju taj posao i da utvrde svoju pobožnu

(21) et promoturos: obligavit se et omnes suos haeredes, Patres Societatis JESV
namjeru: obvezom prema Njemu i i obvezom njihovih nasljednika, Očevi Družbe ISUSOVE

(22) penes praedictam foundationem et bona relinquere, et in possessione manu-
će se održati u mjestima i oblicima dobrog ponašanja, a bez bilo kojih od njihovih

(23) tenere nullo sibi eorum bonorum iure reseruato, sed illis omnibus et singulis
zadržanih imovinskig prava, kojih su se odrekli jednom i za svakoga

(24) semel pro semper renunciants, in praedictis omnibus, interposita solita et
od njih, u podjeli svega navedenog,

(25) communi statutorum Prouinciae Styriae Carnioliaeque damni obligatione nimiru
opći statut Pokrajine Štajerske Kranjske ulazi da gube vezu
str. 15

(1) Beii iam de (nečitko)(nečitko)citra periculum. In quorum firmitatem et fidem
s Karolinzima, bez ugrožavanja. Na temelju otvorenog pisma navedeni trend

(2) praesentes foundationis litteras praedicti tenoris cum appensione sui sigilli, ex-
stabilnosti i otvorenosti načina osnivanja, priloženi pečat

(3) pediuit Grecii, sub die Sancto Michaeli Sacra uigesima nona September Anno
Svetog Mihaela na njegov sveti dan dvadeset deveti Runa Godine

(4) Millesimo Sexcentesimo Trigesimo, Collegii vero Iudenburgensis Rector pro
Tisuću Šesto Tridesete, Rektor Kolegija u Judenburgu za

(5) tempore P. Joannes Melzer sibi et Collegio per praefatam compensationem
vrijeme P. Joannes Melzera i Kolegij iz prijje spomenutih

(6) supradictae Comitissae Ursulae de Tanhausen, omnimode satisfactum attestans
navode Grofice Ursule Tanhausen, koja je u potpunosti zadovoljna ovime

(7) omnique iuri in Dominium Castuae renunciants etiam donationis nostrae literas,

uz svako pravo Gospodara Kastva odričući se i čak nam dajući pisma,

(8) quibus illi Collegio id Dominium cesseramus et donaueramus a nobis datas
koja će Kolegij tog Gospodstva izvrstiti i donirati, imali smo u

(9) Viennae sub die octaua April Anno Millesimo Sexcentesimo vigesimo quinto, eidem
Beču dana osmog Travnja Godine Tisuću Šesto dvadeset i pete, da

(10) Collegio Fluminensi consignauit et tradidit, solenni Instrumento, sub die
Kolegij Riječi bude donesen i uspostavljen, formalni Instrumenti, dana

(11) undecima NouembrAnno Millesimo Sexcentesimo trigesimo subscribente etiam Ho-
jedanaestog Studenog Godine Tisuću Šesto tridesete na potpis Časnog

(12) norabili Florentio de Montmorency eiusdem Societatis per Prouinciam visi-
Floris de Montmorencija kao i Družbe za Pokrajinske čuvatelje.

(13) tatore. Hanc ergo saepe nominatae Ursula Comitissae de Tanhausen, fundationem
Često se naziva, Ursula Grofica od Tanhausena, darovanjem

(14) et donationem, ac Domini et Capitaneatus Castuae, e Collegio Iudenburgensi,
i donacijom, i Gospodar i Kapetan Kastva, i Kolegija Judenburškog,

(15) et ex manibus iam dictae Comitissae de Tanhausen in Collegium Fluminense,
već je rečeno da je iz ruku Grofice Tanhausen Kolegij Riječki

(16) nobis annuentibus factam translationem, nec non praefatas literas et Instru-
napravljen i da navedena pisma i Instrumenti,

(17) menta, ac si de verbo ad verbum hic insererentur, per omnia laudantes et
su ovdje umetnuti od riječi do riječi, sa svih strana hvaljeni i

(18) approbantes, praesentium uigore, nostra Caesarea autoritate confirmamus,
odobreni, predstavljaju ovlasti za potvrdu, naš Carski autoritet potvrđuju,

(19) nostraeque illius Domini donationis literas pro Collegio Iudenburgensi, da-
našeg Gospodara donacija u pismo za Kolegij u Judenburgu

(20) tas sub die octaua Aprilis Anno Millesimo Sexcentesimo vigesimo quin-
dana osmog Travnja Godine Tisuću Šesto dvadeset i pete

(21) to perinde pro Collegio Fluminensi robur habere volumus ac si loco Iuden-
kao i za Kolegij Riječki mjesta želimo imati kao i Judenburški

(22) burgensis Collegium Fluminense expresse scriptum continerent, ac pro
Kolegij, Kolegij Riječki izričito je napisano, isto je

(23) eodem originaliter fuissent expeditae.

izvorno neometan.

(24) In specie autem quod ad idem Dominium et Capitaneatum Castuae

Posebno za istog Gospodara i Kapetana Kastva

(25) attinet, rem altius repentes et declarantes, fatemurpro nobis, nostris hae-
u pogledu, žali i proglašava, kada se vratimo i objasnimo, naši
str. 16

(1) redibus et successoribus, quod cum nos ante hac ex specialibus causis matu-
nasljednici, koje smo imali od prije milostivo

(2) ro et deliberato consilio gratiose conclusissemus, aliqua nostra propria Dominia
uštukaše posebne slučajeve savjetovanja, neki od naših Gospodara

(3) officia et Subditos, simulque illa quae nobis aliquantum exant remota, totaliter alie-
i Podanika, istovremeno uklanjanje stvari koje su u jednoj mjeri višestruke,

(4) nare, et nobis supranominatus Comes Balthasar de Tanhausen exposuisset, quem-
od potpuno nam stranog Grofa Baltazara od Tanhausena,

(5) admondum videlicet ipse determinauerit Dominium Castuae, a se in pignore habitum,
kako bi se reklo Gospodara Kastva, vlastite mjere sigurnosti,

(6) suumque super illud Ius Collegio Societatis IESV Iudenburgi, ex Catholico Chri-
na njihov Kolegij Družbe ISUSOVE Judenburški, od Katoličkih

(7) stiano suo Zelo et pietate fundando donare et conferre, et nobis ideo humilli-
Kršćana njegova Revnost i pobožno osnivanje poklanjanje i savjetovanje, i stoga ponizno

(8) me supplicasset, ut nos praedicto Collegio, si non proprietatem ipsius Domini gra-
molim, kako smo prije spomenuli Kolegij, nije u vlasništvu Gospodara milostivo

(9) tiose concedere, saltem ipsi Comiti de Tanhausen, in plures annos pignus
dozvolite, barem da Grofovi od Tanhausena, u nekoliko godina daju riječ

(10) ad consecutionem ipsius optimae intentionis extendere et prolongare dignare-
da se udostoje proširiti i produžiti sigurnost.

(11) mur. Nos praedicto Collegio, quia id ad desideratam a nobis fidei et Religio-
Naš spomenuti Kolegij, čini se da stupa prema želji da se Vjera

(12) nis Catholicae propagationem cedere uidebatur, ipsam praefati Domini proprie-
Katolička proširi, spomenuti objekt Gospodski,

(13) tatem, non solum gratiose concesserimus, sed etiam donaucrimus. Idem vero Domi-
nije samo ljubazno prihvatio, već i daje. Isti Gospodar

(14) nium cum supra dicto modo et causis ex fundatione Collegii Iudenburgensis, per
kada gore spomenuti način i uzroke postanka Kolegija u Judenburgu, za

(15) sufficientem compensationem extractum, in fundationem Collegii Fluminensis
dovoljnu nadoknadu izvaditi, za osnivanje Kolegija Riječkog

- (16) eiusdem Societatis Iesv legitime sit et agnoscamus translatum. Hoc etiam i treba priznati da se isto može zakonski prebaciti na Družu Isusovu. Također je
- (17) omnibus et singulis notum facimus uigore harum litterarum, quod iam dictum svima svakome dana na znanje snaga tih pisama, što govori
- (18) Collegium Fluminense eiusque Rector et Successores omnibus futuris temporibusque, Kolegij Riječki i prije spomenuti Rector svim Nasljednicima kroz svo vrijeme,
- (19) praefatum Dominium et Capitaneatum Castuae, una cum Ciuitatula, et incor- prije spomenuti Gospodar i Kapetan Kastva, zajedno sa Gradićem, i koji je
- (20) poratis duobus Castellis Moschienze ac Veprinez, omnibusque aliis ad eundem uklopljen za dva Dvorca Mošćenice i Veprinac, za sve druge
- (21) Capitaneatum et Dominium pertinentibus superioritatibus iurisdictionibus Kapetan i Gospodar nadležnima,
- (22) dominationibus, iuribus. (Nečitko) emphiiteutis, subditis, seruitutibus, red- pravima, prihodima, procjenama, dobitima,
- (23) ditibus, censibus, prouentibus, fructibus, rabotis, negociationibus, agricultu- produktima, procesima pregovora, poljoprivredom,
- (24) ris, praediis, syluis, nemoribus et lignis, campis agris pratis, communalibus šumama i maslinicima, mesom, zemljom, livadama, komunalijama,
- (25) pascuis, venationibus, aquis, piscationibus, littoribus, eorumque maris distri- stočnom hranom, lovištima, vodama, ribarstvom, obalama, predjelima mora,
- str. 17
- (1) ctu portibus, et portoriis, quae ad terrae Principem non spectant, fundis ac i lukama, Vladar nije gledao zemlju, i zemlja kao
- (2) terris, cultis et incultis, in montibus et vallibus ac singulariter omnibus etiam kultivirana i nekultivirana, u planinama i dolinama i svaki od njih je
- (3) reseruatiobus, quas nobis Nos aut Antecessores Nostri, ratione huius Domini zadržan, da Nama ili Precima Našim, za taj razlog Posjede
- (4) tanquam eiusdem Dominis, in Syluis Recinae et Bergud, et in quacunque Domini od istog Gospodara, u Šumam Recine i Bergus, i u bilo kojem djelu Posjeda
- (5) parte ac in quibuscunq transactionibus et Instrumentis, reseruauimus, ac side i u bilo kojim Traktatima spomenuta i Instrumentima, od
- (6) uerbo ad uerbum hic insererentur et in specie quidquid sibi Iuris et potestatis riječi do riječi umetnuta bez obzira na oblik i Prava i snage
- (7) augae memoriae Ferdinandus primus Auus noster charissimus in quadam

sjećanja Ferdinand prvi Djed naš dragi u jednoj

(8) transactione, inter subditos suorum Dominiorum Castuae et Fluminis interue-
raspravi, između podanika njegovih Gospodara Kastva i Rijeke interveniraše

(9) mentibus Iacobo a Lamberg Locumtenente Capitaneatus Carnioliae et Praeside
Jakov Lamberg Poručnik Kapetana Kranjske i Predsjedajući

(10) Iudiciorum, ac Christopho Kulemberg Vicedomino ibidem, tanquam deputa-
Sudac, i Kristofer Kulemberg Vismomino ovdje, imenovan kao

(11) tis Regiis Commissariis facta de confinibus, pascuis et lignatione in Berguo,
Kraljevski Zamjenik dobio je povjerenje, travnjake u Bergu,

(12) confirmata sub die uigesima tertia nouembr Anno Millesimo quingente-
pod potvrđenim danom trećim studenim Godine Tisuću petsto

(13) simo quinquagesimo quarto reseruauit, quas omnes reseruaciones, ac Iura,
pedeset četvrte, od kojih su sva Prava

(14) et potestatem in Collegii Fluminensis Rectores omnimode conferimus, sicutet
i moć kod Rektora Kolegija Riječkog položeni, kao

(15) cum omnibus aliis, quaecunq̄ue intra fines et terminos praedicti Capitaneatus Ca-
i svima ostalima, unutar rokova i termina spomenuti Kapetan Kastva

(16) stuae posita ad nos nostrosque antecessores tanquam Dominos quacunque ratione
daje našim precima, kao Vlasnicima s razlogom

(17) spectabant, quae iuxta Urbaria subscripta, et obsignata, et tradita de Iure
promatranja, potpisan od Urbara, i zapečaćen, i isporučen Pravima

(18) antiquitate et consuetudine ad praedicta spectabunt vel in futurum spectas-
antike i običajima za te svrhe gledamo u budućnost

(19) se reperientur nulla re excepta (nisi tantum exceptis thesauris, fodinis, vi-
tako da bez obzira na (ali samo one radnje, vidljivog

(20) sarum Iure steuris, quae ad nostrum vicedominatum Carnioliae pertinent, fe-
Zakona, stvari koje se odnose na našeg visdominata Kranjske, izloženog

(21) ris vulgo Rott Wult nečitko nečitko syluis uulgo Rott Wult nečitko, ne-
općenito Rott Wult nečitko nečitko šume posvuda Rott Wult nečitko, ne-

(22) čitko iuribus Patronatus Religionis dispositione, et similiter appellationibus
čitko prava Patronata Vjerskog, i sličnih žalbi

(23) confiscationibus, et aliis omnibus Prouinciae Principis regalibus et praeminentiis,
zapljena, i svih drugih Pokrajinskih Vladara kraljevskih i nadmoćnih,

(24) quas nos tanquam Dominus et Princeps terrae super nostrorum Nobilium

Mi smo kao Gospodar i Vladar zemlje daje na Časno

(25) Prouincialium propria bona, quouis modo habere possumus, quae Nos Nobis vlastito dobro, na bilo koji način na koji može, na koji Mi

(26) expresse reseruamus, sicut etiam ut si praefatum Collegium futuris

izražavamo oprez, kao i spomenuti Kolegij u sljedećim

str. 18

(1) temporibus idem Dominium vel quippiam, ex ipso uellet uenire proponere, et vremenima isto Vlasništvo, možda iz toga žele predložiti prodaju, i

(2) uendere, tali casu, Nos Nostrique haeredes et Successores, si idem quod ab prodati, u tom slučaju, Mi i naši Nasljednici i sljedbenici,

(3) aliis habere possent, pretium soluere voluerimus retractus iure uti adeoque biramo iskoristit i stoga želim platiti cijenu pravednu za korištenje dakle

(4) praecedentiam in emptione habere possimus) imposterum tanquam liberum imamo prednost u kupnji) budućnost takve slobode

(5) et proprium suum bonum possint et debeant tenere, et possidere, iisque frui i njihovo dobro mora se održavati, i uživati

(6) et uti, et cum illis agere, tractare, et prout illis nunc et imposterum placue- i koristiti, i sa njihovim činom, baviti se, i kako sada postupate s njima tako i u

(7) rit omni eo modo et ratione, qua Nos et Nostri Antecessores potuimus li- budućnosti na isti način, i kada Mi i Naši Preci mogli smo

(8) berrime disponere absque ullo Nostro aut Successorum Nostrorum impedi- slobodno dogovoriti bez ikakvih ograničenja i opozicija Naših ili

(9) mento et contradictione. Prouti in eundem finem Nos saepius dictum Do- Predaka Naših. Kako se pojavljuje na samome kraju Nam često govori

(10) minium Castuae cum supradictis Iuribus, et pertinentiis hominibus, fun- Gospodar Kastva kada se ta Prava, i pripadajući ljudi,

(11) dis, rebus, prouentibus, bonis et in summa omnibus quae eo spectare superius priveznice, stvari, dobra i ukratko svi gore navedeni višeg

(12) intelleximus, uel in futurum eo spectare deprehendentur aut exquirentur intelekta, i u budućnosti naći gledati ili razmatrati

(13) nulla re alia excepta prater supra specificata. Prouincia Principis Regalia, ne postoji poveznica osim gore navedenog. Pokrajina Vladara Veličanstvenog,

(14) ex Nostra potestate et Iure exemptum, in saepius dieti Collegii Fluminensis pro- od Naše vlasti i Zakona oslobođena, češće riječi Kolegija Riječkog vlasništvo

(15) prietarium commodum usum, et dispositionem pleno iure transtulimus, eique tra-
praktičnost ima, i puna prava stavljaju, i njeguju.

(16) didimus. Et pari etiam modo idem supradictum Aominium, ex Nostri Vice-
I paritet je isti kao u prije opisanom Vlasništvu, od Našeg Visdominata

(17) dominatus Carnioliae iurisdictione et superioritate omnimode separattimus
Kranjske nadležnost i superiornost u svakom pogledu odvojena

(18) et dimisimus it aut Saepe Dicti Collegii Rector, et Successores eius in futurum, in
i otpuštena ili često kako se često Kaže Rektor Kolegija i Nasljednici njegovo budući, u

(19) quavis occurrente necessitate, sine ullo praefati Vicedominatus impedimento
najgorem slučaju nužno, bez spomenutog Visdominata smetnja

(20) vel contradictione, apud ea solummodo tribunalia ubi omnia alia libera, pro-
ili izazov, samo na dvorima gdje je sve slobodno,

(21) pria bona in Nostro Principatu Carnioliae et Istriae sita consue uerunt iura sua
dobra Našeg Vladara Kranjske i Istre koja su nekada štitila prava koja se

(22) tueri, iustitiaeque administratio nem implorare debeant ac possint. Ad haec prohi-
nalaze, pravosuđe može prizvati pravdu što bi trebalo biti u mogućnosti. Za to

(23) bitum esse nolumus, ut quando ipsis modus occurret, com mutandi ali quid ex bo-
nama je zabranjeno, tako da kada se raspoloženje javi, neotuđiva Prava

(24) nis aut Iuribus, ad hoc Dominium spectantibus, id pro sua commoditate sine im-
se promijene, u tu svrhu Gospodar promatra, što će biti za vlastitu korist, bez

(25) pedimento facere possint. Insuper et pro conclusione promittimus et obligamus
prepreka to mogu napraviti. Nadalje i kao zaključak obećajemo i obvezujemo

(26) Nos pro Nobis, nostris Haeredibus et Successoribus ipsos in hac proprieta-
za Sebe, naše Nasljednike i Baštinike, njima ovaj posjed

str. 19

(1) tis donatione, contra quamcunque praetensionem et contra quesuis impetito
dajem, protiv bilo kojeg zahtjeva i da njihov

(2) res et actores tueri, conseruare et in iudiciis defendere, quando et quotiescunque
slučaj i govornici sačuvaju, i obrane, kada i koliko često

(3) necessitas exiget, nostris et nostrorum haeredum as Successorum sumptibus, et sine
trebaju biti spremni, nas i naše nasljednike i Baštinike proglasiti, i bez

(4) ullo Patrum praeiudicio damno et detrimento benignissime syncere et citra peri-
ikakvih Očeva pristranost odbijaju i gubitak dobrohotan iskreno i bez

(5) culum. ~ . Vltorius modo nostris gratiis et Priuilegiis eosdem Societatis

ugrožavanja. Nadalje zahvaljujući našim Povlasticama isti Družbe

(6) JESV Patres et praedictum Collegium prosequentes, in Nostra Prouincia sta-
Isusove Očevi i spomenutog Kolegija polaznici, u Našoj Pokrajini države

(7) tibus eosdem, sine ratione Domini Castuae, sine aliorum querumcunque bonoru.
iste, bez Gospodara Kastva, bez drugih dobara.

(8) que ad omnia priuilegia annumeramus, suumque locum inter dictos status qui-
Ja dodajem povlasticama, njegovo mjesto unutar države u bilo koje

(9) buscunque temporibus id Societati expedire iudicauerint non obstantibus quibus-
vrijeme što se Družbi prosuđuje kao prednost bez obzira

(10) cunque iuris, aut consuetudinis praescriptionibus, tenere volumus ac mandamus,
na bilo koje pravo, ili propisani običaj, mi želimo i zapovijedamo,

(11) cum hac tamen speciali gratia, ut ab omnibus personalibus oneribus, ne in sua
sa ovime dobiva posebnu milost, tako da ih osobni tereti, ne sprječavaju

(12) uocatione impediatur, liberi et exempti sint. Volumus eadem ratione praedi-
u svojem radu, slobodni su i oslobođeni. Želimo iz tog razloga da spomenuti

(13) ctos Patres Societatis Iesv cum Collegio et Seminario omni ciuium et ciuitatis nostrae
Očevi Družbe Isusove sa Kolegijem i Sjemeništem da svaki od naših građana i grada našeg

(14) Fluminis S. Viti iure et Priuilegio frui et gaudere, similiter a personalibus
Rijeke Svetog Vida prava i Povlastice uživa i njeguje, jednako tako osobnih

(15) oneribus exemptos. Praetera statuimus ut dictum Collegium Fluminen-
tereta su oslobođeni. Štoviše uspostavljamo da Kolegij Riječki,

(16) se, et Patres in quibuscunque controuersiis, iuris ciuilibus et politicis causis, litibusque,
i Očevi u nekim kontroverzama, državnih i političkih razloga, tužbe,

(17) processibus, aliisque difficultatibus, quae circa illorum personas aut circa
postupci, druge poteškoće, stvari o njima glede

(18) illorum bona, ubicunque Prouinciarum nostrarum sito occurrere possunt, ad
tih dobra, gdje god Pokrajine naše mogu se pojaviti,

(19) Nos Nostrumque Tribunal immediate recurrere valeant nec apud ullum ali-
Nama Tribunal može izravno pristupiti niti je na bilo kakav

(20) ud praecipue Ciuitatis Fluminis eiusque Capitanei et Vicarii forum aut tribu-
drugi način Grad Rijeka i Kapetan i Svećenici presudu

(21) nal citari, conueniri, accusari, et in ius uocari possint, aut ipsi comparere
spominjali, skupili, optužili, i pravo države da bi mogli, oni sami vršili

(22) aut respondere teneantur. In specie autem decernimus ne fas sit Magi-

ili nalagali. Osobito naime proglašavamo da nije na Magistraturi

(23) stratibus CiuitatisFluminis quidpiam contra Collegium et Societatem

Grada Rijeke protiv Kolegija i Družbe

(24) decernere, aut actis suis inserere sic uero inserta cassamus, annullamus et

odlučivati, ili u akte njihove se uplitati, tako nešto umetnuti i

(25) cassa ac nulla declaramus, atque ex actis expungi praecipimus. Volentes

proglasiti i ne objaviti, djelo je zabranjeno. Želim

str. 20

(1) etiam et decernentes, ut omnibus et singulis concessionibus, gratiis, facultati-

također odrediti, tako da sve i svake od danih povlastica, zahvala

(2) bus, immunitatibus, indultis, libertatibus, et priuilegiis, Secundum Canones, et i-

sposobnost, oprost, odobren, da su slobode, i povlastice, Drugih Kanonika, i

(3) psius Societatis Institutum, tam a Summis Pontificibus, quam Imperatoribus

te Družbe Institut, i Najvišeg Pontifexa, i Vladavine

(4) et etiam a nobis hactenus Societati eiusque aliis Collegiis factis et concessis et ab

koju sad imamo druge funkcije Družbe i Kolegija napravljene i dane od

(5) eisdem, nobisque deinceps et Successoribus Nostris, in futurum concedendis et facien-
istih, i za nas i Nasljednike Naše nadalje, kada su u budućnosti odobrena,

(6) dis, perinde ac si de uerbo ad uerbum hic inserta essent, robur habentibus, pro liberta-
kao što je ovdje od riječi do riječi umetnuto, imati snage, u ime slobode

(7) te sua Christiana absque ullo impedimento uti, potiri et gaudere possint ac debeant.

njegove Kršćanske koristiti bez ometanja, trebali bi moći preuzeti kontrolu i radovati se.

(8) Ad haec cum Patres Societatis Iesv et illud Collegium, cum subiecto se-

Ove riječi Očevi Družbe Isusove i Kolegija, sa subjektom

(9) minario seu conuictu variis rebus pro uariis eorum occupationibus exercitiis multo-
sjemeništa različite stvari za različita njihova zaposlenja i izvršenja, mnoge

(10) rumque sustentatione, ut libris, pannis, uino, carnibus, piscibus et aliis alimentis, mate-
podrške, kao knjige, odjeća, vino, mesa, riba i ostali obroci, građevni

(11) ria fabricae et similibus quibus cunque indigeant quae per nostra Dominia et Prouincias
materijal i slično što god trebaju što znači za naš Dominij i Pokrajinu da

(12) deferri oporteat: omnino volumus, ut ea omnia et singula liceat Patribus absque ullo
se mora dostaviti: sve željeno, i svaki od Očeva bez poreza na

(13) vectigali telonio, exactione impositione seruitute rabota, uel quouis alio sine per-
dohodak, polaže na zahtjev usluge, bez ičeg drugog

(14) sonali, sine reali grauamine, nec non absque omni impedimento, per eadem libere osobnog, bez prave teškoće, niti ne postoji bez ometanja, iz istog razloga slobodno

(15) conquirere, ultro citroque deferre, et quocunque modo deportare, ac in Ciuitatem impro-
propitiuati, opadanje i upućivanje, i nekako nositi, te u Gradu uvoziti

(16) tare et exportare, adeoque omnes et quascunque personas, equos, currus, naues, ac
i izvoziti, sve osobe, konje, kola, brodove, i

(17) alias res usui et necessitati, ipsorum terra marine inseruientes ab omnibus exa-
druge stvari potrebne, njihove zemlje nužnosti, od svih ostalih

(18) ctionibus grauaminibus et impedimentis, penitus liberos exemptos, et immu-
poreza pritužbi i tereta, pušteni su potpuno slobodni, i oslobođeni.

(19) nes esse. Cumque de eorundem Patrum fide ac integritate confidamus quod
Kad od istih Očeva vjere i integriteta, povjeravamo

(20) bona omnia et singula iis attributa, et donata magno cum fructu et foenore, uti
sva dobra dodjeljena pojednicu, i donirana sa velikom ljetinom i interesom, koriste

(21) Ecclesiastica sint ad ministraturi ideo ut non solum bona quocunque modo ob-
Crkvu tako da služe tako da nije samo u ponudi dobra na jedan način

(22) lata acquirere et possidere sed etiam ad eiusdem Societatis, vel Ecclesia-
dobiti i imati ali u istoj Družbi, ili Crkvi

(23) rum illic in incorporatum, euidentem utilitatem et commodum vendere, com-
u kojoj spajaju, očitu korist i dobit koju će prodati, razmjenjuju

(24) mutare et alienare secundum rationem sui Instituti possint, liberum
i prenose prema njihovom Institutu mogu, slobodno

(25) facimus, et cum plena potestate concedimus, non obstantibus in praedictis
činit, i sa punom snagom odobriti, usprkos ranije spomenutim okolnostima
str. 21

(1) omnibus, aliquibus legibus constitutionibus ordinationibus, pragmaticis,
izjave nekih od zakona pravilnika, poredcima

(2) decretis statutis, vel consuetudinibus, et aliis quibuscunque in contrarium quo-
dekretima statutima, ili običajima, i drugim u protivnom

(3) cunque tempore facientibus. Si autem quod Deus auertat, dicti Patres Societatis
će se što god sa vremenom učinit. Ali ako Bog zabrani, poziva Očeve Družbe

(4) Iesv temporum iniuria, vel alia quauis causa, ab his Collegii sedibus pellerentur,
Isusoveza vremena nepravde, ili bilo kakva drugog razloga, njegovog Kolegija koji to
odbijaju,

(5) nostra Imperiali auctoritate firmiter statuimus, decernimus ac declaramus našim Carskim autoritetom čvrsto ćemo odlučiti, vladati i proglasiti

(6) bona omnia et singula iam attributa, donata, Societati Iesv incorporata et post-
sva dobra sakupljena, donirana, Družbi Isusovoj pripojena i

(7) modum ab iisdem Patribus, hic et alibi, sine donatione sine emptione, sine testa-
naposljetku Očevima, ovdje i drugdje bez donacije, bez

(8) mentis, aut alio quouis titulo, legitime acquirenda, esse ipsi Societati Iesv,
ambicije, titule, legitimno stečene, ili drugog razloga, Družbi Isusovoj,

(9) uere proprie ac pleno Iure attributa, ita ut etiam absens eorum ius habeat, et po-
za vlastitim i pravim Zakonom dodijeliti, tako da odsutna stranka ima pravo na, i

(10) testatem iterum eadem omnia bona et singula, sine alio iure quaesito rehabendi,
kontrolu svakog dobra i istoga opet, bez drugoga pravi sadržaj ispitati,

(11) accipiendi et perpetuo possidendi, nulla in eos currente, vel iuris vel consuetudinis
da se zauvijek, bez žurbe, ili ograničenja pravne

(12) praescriptione. Quin etiam eidem Societati plenum ius damus et concedimus,
prakse. Zato također dajemo Družbi puno pravo i odobravamo,

(13) ut omnia illa bona et singula quae possident, et possessuri sunt ratione huius Colle-
da svaka i pojedina dobra, koja s razlogom posjeduju u ovome Kolegiju

(14) gii quouis alio loco in Prouinciis nostris Collegium aliud et Gymnasium ac Semi-
na drugim mjestima u Pokrajinama našim te ostalom Kolegiju i Gimnaziji sa

(15) narium ex iisdem bonis, si id potissimum Societati et Saluti animarum fideli-
Sjemeništem s istim dobrima, ako to koristi Družbi i Spasenju duša vjernih

(16) um subditorum nostrorum expedire iudicarent, cum iisdem Iuribus, immunita-
podanika naših uredi ćemo da presuđuju, sa istim zakonima, oprostima,

(17) tibus, exemptionibus priuilegiis exigere et constituere possint. Hanc uero No-
iznimkama povlasticama uzdići i da ih mogu postaviti. Ali u Našu

(18) stram clementiam et liberalitatem, non dubitamus, quin Patres pro Instituti
blagost i velikodušnost, ne sumnjajte, kako su Očevi za Institut

(19) sui ratione ac debito modis omnibus sint compensaturi: quo cira vehementer
pod svaku cijenu nagrađeni: ipak prvo želim

(20) imprimis desideramus, ne praesertim Prouinciarum Episcopi, Praelati, et quicumque
strastveno, ne posebno Pokrajinskog Biskupa, Prelate, i ikoga

(21) Ordinarii: ullo modo Patres in suis functionibus ubicunque exercendis molestant,

Redovnog: s kojim su se Očevi odnosili na svojim normalnim položajima izvršavali, uznemiravali,

(22) impediunt, aut retardent, quin potius omnibus quibus possunt, ut par est, ratio-
spriječavali, ili usporavali, na način na koji nebi više, mogli sa svakime, kako je sa

(23) nibus, pios eorum conatus iuvent ac promoueant.

razlozima, pobožnim da ih unaprijede u svrhu zajedničke koristi.

(24) Deinde quo iidem Patres consueta sua pietatis et religionis exercitia ubique

Zatim isti Očevi naviknute na svoje pobožne i vjerske prakse posvuda osobito

(25) praesertim suis in templis, et Collegio quietius ac sine impedimento peragere possint,

u njihovim crkvama, i Kolegiju gdje tiho i bez prepreka obavljati mogu,

str. 22

(1) mandamus, et serio nostris omnibus, tam praesentibus quam futuris substitutis
povjeriti, ozbiljno svima našima, kao i svim prisutnim budućim zamjenicima

(2) Magistratibus ac peculiariter Capitaneo, Vicario, Iudicibus et Ciuitati Fluminis
Magistrata i naročito Kapetana, Župnika, Suca i Građane Rijeke

(3) iniungimus, ne aut ipsi Patrum studia aut occupationes impediunt, et maxime
uključujemo, da ne bi sami Očevi ili prepreka za učenje mnogih struka, i osobito

(4) Collegii quietem Scholarum ac Templi functionibus necessariam vel optabilem
Kolegija Škole i Hram dužnosti potrebne ili poželjno

(5) perturbent, aut turbari permittant, turbatores vero debito modo puniant.

ometati, brinu se i dopuštaju, da se na pravi način kazni izgrednike.

(6) Etiam pari modo decernimus et statuimus, ut Gymnasii Patrum studiosi cu-

Na sličan način odlučujemo i utvrđujemo, sve to i Gimnaziju Očeva studenti

(7) iuscunq̄ue conditionis, iisdem priuilegiis libertatibus, gratiis et praerogatiuis utan-

u bilo kojem stanju, s istim povlasticama slobodama, pozivaju i koriste svoj

(8) tur, potiantur, gaudeant, et fruuntur, quibus membra omnia et singula Academiae
glas, raduju se, uživaju, kao članovi svake i jedine Akademije

(9) seu Vniuersitatis nostrae, Graecensis, Viennensis, et aliarum quarumcunq̄ue Europae
ili Sveučilišta našeg, u Gracu, Beču, i bilo kojim drugim Europskim

(10) Vniuersitatum utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent. Quare imprimis Ciuita-

Sveučilištima uživaju, koriste ih, imaju snagu i raduju se. Zato prvo Građanima

(11) ti et cuicunq̄ue alteri, prohibemus ne ullos strepitus, et rumores aut indecentias

i svima ostalima, zabranjujemo buku, i glasine ili nepristojnosti

(12) quascunq̄ue prope Scholas et Collegium Templumque instituant, neue ante Templi

razne u blizini Škole i Kolegija Crkve, ili ispred trijema Crkve

(13) vestibulum et in eius area, equorum stabulationem pabulationem que permittant.

i u njegovoj okolini, gdje su staje za konje i pašnjaci dopušteni.

(14) Deinde ne quis iuris quidpiam, in Templo, Scholis, domibus, ac toto Collegii et

Ne smije biti na putu zakona, u Crkvama, Školama, kućama, i cijelom Kolegiju i

(15) Seminarii ambitu sibi vendicet.

Sjemeništu okolina zahtijeva.

(16) Praetera quo iuventus ad Patrum disciplinas capessendas, undecunque libentius

Nadalje oblik moći učenja Očeva, izvor proteče lakše

(17) et copiosius confluat, neue suis in studiis ullum patiatur impedimentum, inde-

i u većim brojevima, ili ne trpjeti prepreku u težnjama vlastitim, bez

(18) ceniusue quam Nobiles et liberales adolescentes decet tractentur. Studiosos et

ikakve razlike prema Plemićima i slobodnim mladićima dolikuje. Učenici i

(19) Scholares omnes, qui Collegii eiusdem gymnasium frequentabunt, quam diu in

svi Učenjaci, koji Kolegij i gimnaziju pohađaju, sve dok ih

(20) Patrum disciplina versantur, sub Nostram ac haeredum, et Successorum Nostro-

zanimaju učenje Očeva, pod Našim nasljednicima, i Baštinicima Našim,

(21) rum, tutelam patrociniūque suscipimus, eosque suo Scholastico et Patribus Magi-

sve dok se bave obukom pod našom zaštitom, i da Učenjaci i Očevi

(22) stratui subiicientes, ab omni alio tam Nobilium quam Ciuium Magistratu exi-

Magistratima uzimaju, od svakog ostalog Plemića i Civilnog Magistrata

(23) minus, nec non et consuetis aliorum Gymnasiorum et Iuris priuilegiis gau-

oduzimamo, kao i od drugih Gimnazija i Prava povlastice kojima se

(24) dere volumus.

radujemo željno.

(25) Denique cum hospites suscipiendi necessitas, magna Religiosis saepe congrega-

Konačno kada dobijete potrebne veze, velika Vjera često zajednicama

str. 23

(1) gationibus afferat incommoda, eam uero munera et occupationes Societatis,

nosi nelagodu, također može zaposlenjem i upozorenjem Družbe,

(2) sine sui pernicioso neglectu uix admitterent, serio cautum volumus, ne ullo praeten-

bez zanemarivanja njihovog teško smo dopustili, sa oprezom želimo, ničija titula

(3) tu aut titulo ulli Magistratus, sine Ecclesiastici sine saeculares, quocunque casu

ne prolazi bez Magistrata, bez Crkvenih bez zemaljskih, bilo kojim

(4) etiam conuentu Comitiorum, seu Principum aut Legatorum, ullos Milites aut slučajem Skupštinu, ili Principat ili Legata, bilo kojeg Vojnika ili

(5) hospites, sine saeculares, sine Ecclesiasticos cuiuscunque dignitatis, status, aut gosta, bez zemaljskih, bez Crkvenih ili bilo kakvih drugih autoriteta, status, ili

(6) conditionis, Patribus et Seminario seu Conuictui studentium obrudant, Patresque stanje, Očeva i Sjemeništa ili Zajednice učenika nametnuti, i Očeve

(7) serio monemus ne obrusos suscipiant, sed suo Instituto, studiis, atque ut solent salu-
ozbiljno savjetujemo da se ne ometaju, te da sena njihov Institut, studij, i kako je slučaj za

(8) ti et perfectioni proximorum uacent: quam quia per huius Collegii foundationem spasenje i savršenstvo naviknu: za osnivanje Kolegija to znači da

(9) consequi intendimus, ac per Patrum studia, indefessosqutur labores effectum iri confidi-
namjeravamo postići, za Očeve studij, rad samouvjereno postignut.

(10) mus. Ideo haec omnia et singula his Nostris litteris et diplomate contenta, nos omni
Stoga pišem ove stvari i svaki od tih Naših pisma i diplome sadržaj, u kojem način i

(11) meliori via modo ac forma qua possumus ac debemus, eatenus confirmamus, et ap-
forma koja je bolja od način na koji možemo i trebamo, do tada potvrditi, ali

(12) probamus, quatenus ipsi dicti Patres Societatis Iesv, saluo suo Instituto et commodo
odobravamo, do mjere u kojoj su rekli Očevi Družbe Isusove, čuvajući Institut i

(13) tam spirituali quam temporalis iudicauerint expedire.
molimo i duhovne i zemaljske suce da ubrzaju.

(14) Et quia usu compertum est, huiusmodi privilegia et diplomata, non semper posse
I zato što iskustvo pokazuje da, te povlastice i diplome, nije uvijek moguće

(15) sine periculo corruptionis vel amissionis de loco ad locum transportari propter
bez rizika korupcije ili zbog kazne gubitka prevoziti se od mjesta do mjesta

(16) frequentes temporis et rerum mutationes, volentes, et in hac parte saepius dicto Col-
često vremena i promjene, željeti, i češće u ovom dijelu rečenog Kolegija

(17) legio Patrum Societatis Iesu Fluminis S. Viti consulere, ne quoties praesen-
Očevi Družbe Isusove Rijeke Svetog Vida savjetovati, toliko često da

(18) tium concessionum beneficio uti uoluerint, necesse habeant originale hoc nostrum
nema dobiti u sadašnjim darovima, potrebno je da ova naša

(19) diploma producere, idcirco ordinamus, ut inde plura exempla sub authentico ali-
diploma ima originalnu produkciju, to zapovijedam, zbog toga postoje mnogi primjeri

(20) cuius, Praelati, Principis, Comitibus, Baronis, Magistratus Prouincialis, aut Muni-
pod autentičnim, Prelatom, Vladarom, Grofom, Barunom, Magistratom Prouincijskim, ili

(21) cipalis, vel alterius alicuius egragiae, et fide dignae personae sigillo transsumere Pokrajinskim, ili bilo kim drugim, vjere vrijedne osobe pečat će se prebaciti,

(22) vel transsumi, sine per Notarium Legalem copiam authenticam et collationa- bez Notara Pravnog nudim autentičnu,

(23) tam, cum praesentia duorum testium fide dignorum subseribi, et subsignari u prisutnosti dvoje svjedoka čestitih pod svjedočanstvom, i potpisom

(24) facere possint, quibus parem fidem, in iudicio et entra et alias ubicunque adhi- mogu, iste vjere, i kad god uđe dok u drugim vremenima želimo i

(25) beri volumus ac si hae originales litterae producerentur. Et si quo casu eueni- možemo koristiti kao da su izvorna pisma proizvedena. U slučaju
str. 24

(1) ret ut uetustate temporis characteres, seu literulae huiusmodi Diplomatis, ocu- proteka vremena dati obje osobe, vva pisma ili Diplomu, od očiju

(2) los legentium fugerent nec agnoscı possent, et vel sigillum frangeretur, vel mem- čitatelja bježe te ne mogu biti priznata, ili ako pečat pukne, ili je pergamena

(3) brana quocunque modo corrumperetur, vel incendio consumeretur, vel etiam So- na bilo koji način oštećena, ili u požaru izgubljena, ili čak Družba

(4) cietati Iesu, eriperetur, tunc memorata trans sumpta modo, quo supra demon-

Isusova, oduzme, onda je gore spomenuti način izvađen na drugoj strani, gore spomenute

(5) stratum est facta, eandem quam archetypus fidem et roboris firmitatem ubique činjenice, očito ista vjera treba ojačati svugdje

(6) locorum et terrarum obtinere nec in ullis actibus aut negociis tam Ecclesiasticis i svijet osigura kao i posao ili bilo koje akte Crkve

(7) quam prophanis ac mixtis minus ac praesens originale ualere debebunt.

svjetovne manje nego izvorno i u sadašnjosti moraju biti obvezajući.

(8) Postremo permittimus iisdem Patribus Societatis IESV, ut quoties huius- Napolijetko ostavljamo njima Očevima Družbe ISUSOVE, da sve dok

(9) modi gratia per nos concessa ipsos uti contigerit, non opus habeant, integrum prae- milost ove vrste koriste koju smo im mi podarili, nemaju potrebe, cijeli

(10) sentis diplomatis tenorem, litteris suis quas desuper expediri fecerint, inserere, smisao sadašnjeg pravca, oslobođeni u pismu njegovom što ste gore učinili, umetnuli,

(11) sed articulum ad hoc pertinentem, una cum parte exordii et amotatione loci et ali piscu ovo čina, zajedno sa djelom početka predskazanja i staviti ćemo

(12) dici, quo ipsum Diploma hoc nostrum datum est in ipsis commemorare, et spe-

napomenu, kojoj sama Diploma daje spomen, i posebice

(13) *ciatim exprimere illis sufficient.*

je dovoljno izražava.

(14) *Non obstantibus iuribus, consuetudinibus, et statutis, sine publicis, sine*

Ne poričući prava, običaje, i statute, bez javnosti, bez

(15) *Prouincialibus, decretis, indultis, priuilegiis, immunitatibus, regalibus, Iuris-Provincijalaca, dekreta, dopuštenja, privilegija, imuniteta, kraljevskih,*

(16) *dictionibus, superioritatibus, inhibitionibus, exceptionibus, indemnitatibus, re-Nadležnosti, superiornosti, inhibicija, iznimaka, naknada, opuštanja,*

(17) *laxationibus, institutionibus, interpretationibus, exemptionibus, caeterisque ustanova, nespোরазума, iznimaka, bez obzira na*

(18) *contrariis quibuscunque, quae humano unquam ingenio, aduersus has litteras druge suprotnosti, koji bilo koji ljudski genij, protiv ovih pisma*

(19) *et efficacissimam voluntatem hanc et foundationem excogitari inueniri ac pro-bit će također efektivan i može biti pronađen i od njih osmišljen*

(20) *ferri possent, quin imo, si quae dubia occurrenter, volumus ea a Iudicibus et temelj, dapače, ako sumnjate, želimo da Suci i*

(21) *Magistratibus in fauorem praedicti Collegii et Patrum interpretati.*

Magistrati s obzirom na spomenut Kolegij i Očeve tumače.

(22) *Quamobrem charissimos haeredes ac Successores nostros amanter rogamus, Iz ovog razloga tražimo drage baštinike i Nasljednike naše s ljubavlju,*

(23) *hortamur, ac simul serio tam nos, quam illos obligamus, atque etiam omnes eos pozivamo, istovremeno ozbiljno, one koje vežu, svih njih ponovo*

(24) *cuiuscunque status ac conditionis fuerint, ad quos ius et executio nostrae u kojem god stanju mogu biti, za ta prava i izvršenje naše*

(25) *voluntatis et huius foundationis pertinebit, quocunque modo ut hanc nostram volje i događaj osnivanja, to znači da kakvo god bilo naše*

str. 25

(1) *constitutionem, sanctionem, confirmationem, foundationem, institutionem, uređenje, kazna, potvrda, osnivanje, ustanove,*

(2) *donationem, concessionem, exemptionem atque omnia et singula minima, atque darivanje, odobrenje, i da sve stvari i najmanja iznimka, i*

(3) *maxima, quae in his litteris continentur, per se suosque in perpetuum firma, stabilia najveća, koja se nalazi u ovome pismu, od njega samoga ili njegova trajno popravljena,*

(4) et inuiolata seruent custodiant, tueantur atque defendant. Ac proinde in zadržati stabilnom i sačuvati netaknutom, zaštititi i obraniti. Prema tome

(5) omnes eos seuerissime anima duertant, qui hanc foundationem et constantissimam za svih njih izrečena najteža za dušu kazna, onda ovaj temelj i uporna

(6) mam voluntatem nostram quomodo cunque impugnare, immutare, corrumpere, želja naša će se protiviti, promijeniti, pokvariti,

(7) aut quouis praetextu disputando in dubium vocare, atque eo nomine Patribus Sopod izlikom ih pozvati u sporu ili u sumnji, i sa time ime Očeva Družbe

(8) cietatis Iesv molestiam et negotium facessere ausi fuerint. ~ Atque Isusove usuditi stvarati neugodnost. Od svih stvari

(9) in horum omnium, et singulorum plenam, inuiolabilem certam et indubiam i prije ovoga, i svaki ispunjen određenim nepovredivim i neosporive

(10) tatam fidem, hasce litteras manu nostra subscripsimus, et sigilli nostri Caesarei vjere, ova pisma potpisana našom rukom, i pečatom našim Carskim

(11) appensione communiri iussimus. Datae in Ciuitate nostra Vienna die ultimutvrđena visost. Izdanu u gradu našem Beču posljednjeg

(12) ma Mensis Iulii Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo tertio dana Mjeseca Srpnja Godine Gospodnje Tisuću Šesto Trideset treće

(13) Regnorum Nostrorum Romani decimo quatro. Vngarici decimo Sexto, Bohemod Kraljevstva Našeg Rimskog četrnaestog. Ugarskoga Šesnaestog, Češkoga

(14) mici vero decimo Septimo.

Sedamnaestog.

(15) Ferdinandus

Ferdinand

(16) Joannes Baptista Comes de Verdenberg. Ad Mandatum Joannes Baptistu Grofa od Verdenberga. Prema Vlastitoj

(17) tum Sacrae Caesareae Maiestatis proprium Casparus Freii. naredbi Milošću Božjom izabranog Veličanstva Casparus Frei.

5. Zaključak

Ova diploma donosi nam važne podatke o Družbi Isusovoj u Rijeci te osobama koje su ih podržale u njihovom radu. Također se vidi i pozitivan odnos između krune i isusovaca s obzirom da su im u diplomi Ferdinanda II. iz 1633. godine dodijeljeni posjedi koji su im prethodno poklonjeni i privilegiji koje je zatim Ferdinand III. potvrdio 1636. godine. Možemo zaključiti kako je ova diploma bitan izvor podataka o isusovcima na području Rijeke.

6. Literatura

6.1 Knjige

Aleksić, M., Matoš, J., Korade, M. *Isusovci i hrvatska kultura*. Zagreb: Hrvatski povijesni institut u Beču, 1993.

Bertoša, S. *Svjetska povijest modernog doba (16. - 19.st.) s posebnim osvrtom na Apeninski poluotok*. Zagreb: Profil, 2004.

Stipišić, J. *Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi*. Zagreb: Školska knjiga, 1972.

6.2 Neobjavljen izvor

Diploma kojom Ferdinand III. potvrđuje riječkim isusovcima posjed u Kastvu PPMHP-KPO-PZ 359